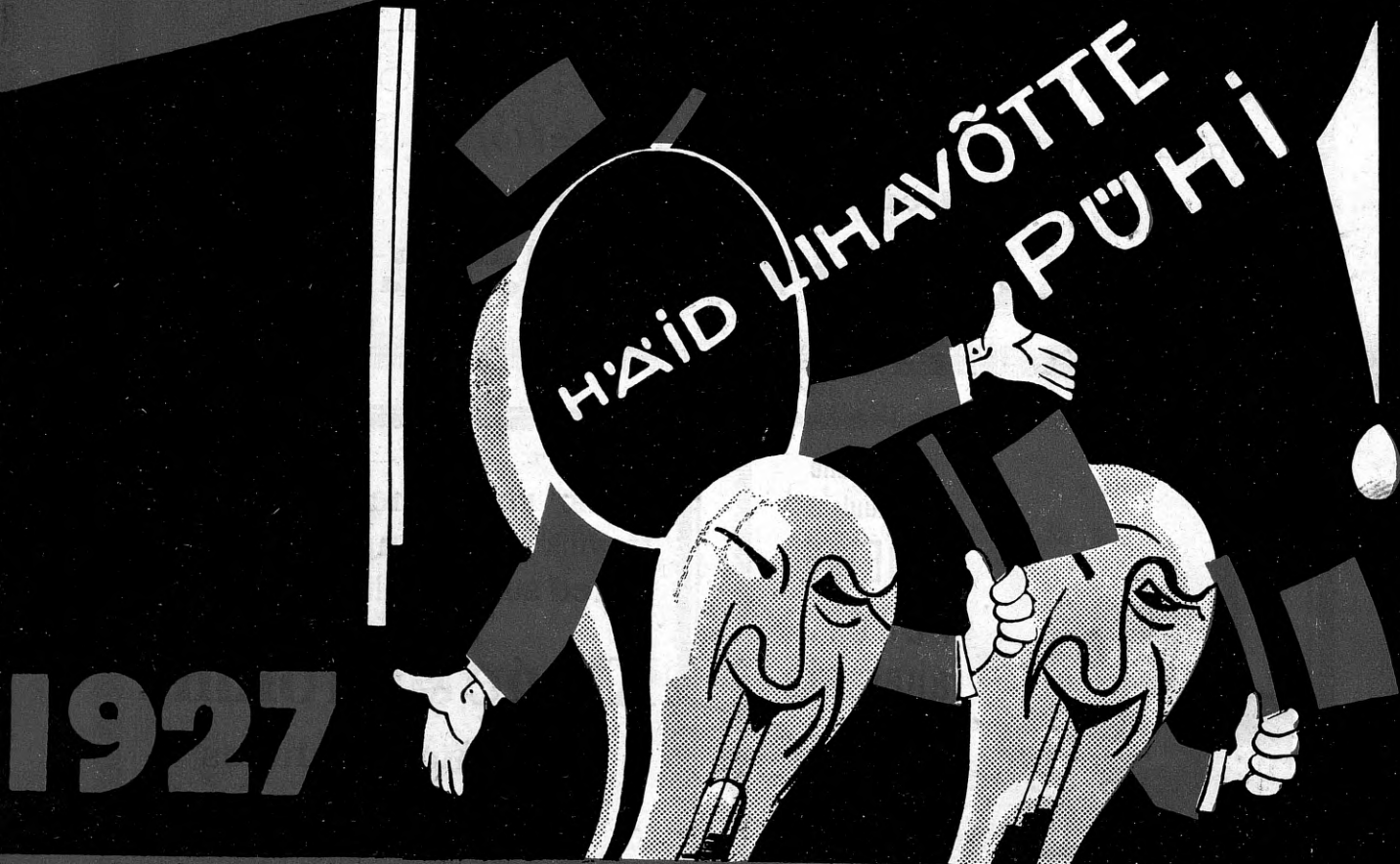

RAADIO

RAADIO-AJANDVÕE-AJAKIRI

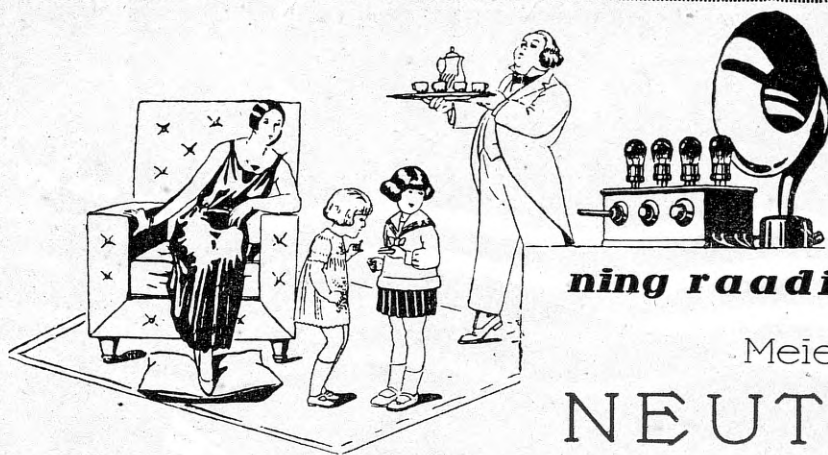
9. APRILL

LIHAVÕTTE ALBUM

KAASAS „RAADIO“ LIHAVÕTTELOOSI

HIND 25 MARKA

Puhast muusikat
kuulete ainult

Philips

valjuhääldaja
ning raadiolampidega

Meie uuem

NEUTRESTO

aparaat teeb kõigile rõõmu

Aparaadikastid, peakuulajad, kristalldetektorid, raadiouudised!

Jällemüüjatele protsendid

A/S Kapsi & Ko Tallinn – Harju 46
Telefonid 7-75 ja 10-15

Soovitame
ilmakuulsaid
LOEWE
radio-
aparaate

Suur valik
detektor-
aparaate,
poole,
kristalle

Alati ladus

peatelefonid ja valjuhääldajad
Kohale jõudnud värsked anoodpatareid

Ülesseadmine mõeldukate hindadega. Täielik vastutus.

„MERCADO“ Tallinn

Müürivahe 16, telefon 31-06

Kõik radioharrastajatele
tarvilikud raamatud ja aja-
lehed suures valikus saadaval

Kluge & Ströhm'i

raamatukaupluses

Tallinn - Pikk 9

Nimekirjad ja proovinumbrid
hinnata

KÕIGE TEGEVUSRIKKAM JA ELUJÕULISEM KIRJASTUS EESTIS ON

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS

KELLEL EESTIS KÕIGE SUUREM NING MOODSAM

TRÜKIKODA, TSINKOGRAAFIA,
LITOGRAAFIA JA KÖITEKODA

*

RAAMATU- JA KIRJUTUSMATERJALI-
KAUPLUSED JA PABERILADUD

TALLINNAS

— JAANI 6 JA PIKK 2

*

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS ANNAB VÄLJA KÕIGE SUUREMAT JA EESTIS MÕJU-
KAMAT, VABAMEELSET, KODANLIST, ERAPOOLETUT, IGAPÄEV ILMUVAT AJALEHTE

„PÄEVALEHT“

ESMASPÄEVITI LISAGA NALJA- JA PILKELEHT „KRATI“ NÄOL

PEALE SELLE ILMUB 3 KORDA NÄDALAS SUUR POLIITILINE, MAJANDUSLIK JA KIRJANDUS-
LIK, ISEÄRANIS PÖLLUMAJANDUSLISTES RINGKONDADES ROHKESTI LOETAV AJALEHT

„K O I T“

NING 1 KORD KUUS AINSAM LASTEAJAKIRI EESTIS

„LASTE RÕÕM“

AJAKIRI „RAADIO“ JA KÕIGI TEISTE KODU- KUI KA VÄLISMAA AJA-
LEHTEDE JA AJAKIRJADE TELLIMISTE VASTUVÕTMINE

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS ASUB TALLINNAS — PIKK 2
OMAS MAJAS TELEGR.-AADRESS: PÄEVALEHT — TALLINN

Paremad parematest „**BALTIC**“ vastuvõtteaparaadid
Komplektid, üksikosad ja skeemid iseehitajaile

NIFE

raudnikkel-akkumulaatorid

TRIOTRON

raadiolambid, uus mudel 1927

Rikkalik ladu kõvendajaid, valjuhääldajaid, detektoraparaate, detektoreid
iga süsteemi ja igasuguseid raadiomaterjale

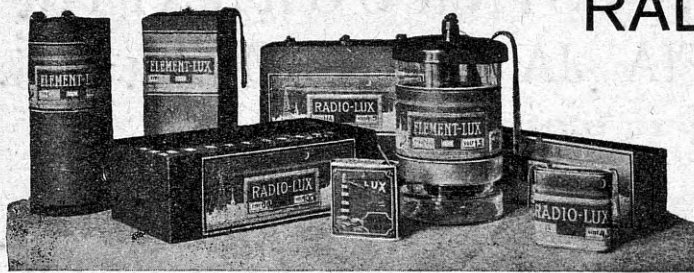
Tehniline kontor ja ladu

H. LOHMANN

TALLINN

Pikk 36

Telefon 24-88

RADIO-LUX

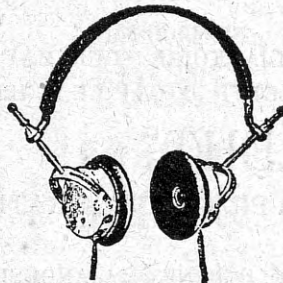
ANOODPATAREID

RADIO-LUX

MÄRJAD JA KUIVAD
RAADIO KÜTTEPATAREID

LUX saadused on tunnustatud headuses saadaval igas paremas raadioäris

Soovitame
odavate
hindadega

**raadiotelefone
detektoreid
kristalle
raadiolampe
aparaate**

puuvillaga isoleeritud ja emaaleeritud
vasktraati ning igasuguseid raadio- ja elektritarbeid

**ELEKTROTEHNIKA BÜROO
V. ENGEL — TALLINN**

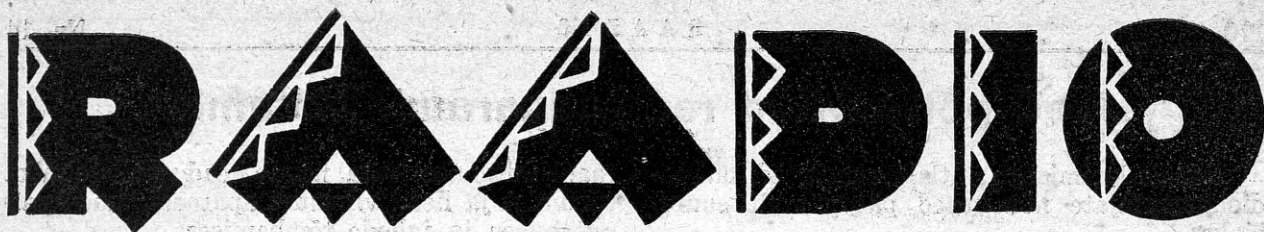
Pikk 45, telefon 26-53

Suur valik raadioaparaate ja materjale, anoodpatareisid ja igasuguseid elektritarbeid

Hiljuti kohale jõudnud detektoraparaate, skaalasid, antenniliitise jne.

ELMEKO Tallinn, Kinga 6/8
Telefon 32-24

EESTI RAADIOASJANDUSE AJAKIRI / ILMUB IGA NÄDAL

TOIMETUS JA TALITUS: TALLINN — PIKK 43 / TELEFON 14-85 / KÕNETUNNID IGAPÄEV: TOIMETUS 4—5 PL
TALITUS 12—1 JA 4—5 PL / ABITOIMETUS: TARTU — RÜÜTLI 8 / KÕNETUNNID IGAPÄEV 3—6 PL / TELLIMIS-
HIND AASTAS POSTIGA 750 MK POOLAASTAS 400 MK JA VEERANDAASTAS 225 MK / ÜKSIKNUMBER 25 MARKA

Nr. 14

TEINE AASTAKÄIK

1927

Nad harjuvad ära . . .

Ma läksin oma noorema pojaga tülli. Poiss ehitas raadiot ja ajas jonni.

Tema seletas, et raadionööri ots tulevat viia välja kõrge puu latva, siis olevat parem kuulda.

Mina olin vastu ja õpetasin raadiomeistrit, et aitab kui võtta ja kinnitada traadi ots pika orgi külge, siis on ümbrus vabam, ei sega puu-oksad ja ei hoiä häält kinni.

Poiss viis aga oma tahtmise läbi, ja nüüd ripub nööri lõpp vana põlise puuoksa küljes Viljandi kirikumõisas.

See puu on kõvasti üle saja aasta vana. Ta on palju kuulnud ja näinud pikil elupäevil.

Torm ja äike on vanakest kohutanud, sadu mõnikord üleni märjaks kallanud.

Siis kohises vana puu, ajas juttu, vihas-
tas, hulus vahel sekka, nii et tuppä oli sel-
gesti kuulda . . . Rahutu oli hiiglane. Rahutuks
läksid lapsed toas, ärkasid une pealt ja küsisid
ema käest: kes see räägib väljas aknal . . .

Ma arvan, et elatanud lõhmus on nüüd äre-
vil ka ilusa ilmaga, kui ei ole õues tormi ja ei
saja vihma . . .

Kui ta korräga kuuleb, et läbi õhu tulevad
tundmata hääled, inimeste kõne, laul, ilus ja
õrn, selle juures ei ole ühtki elavat hinge
kuski näha.

Võõrad keelemurded, missuguseid ei ole va-
remalt keegi kuulnud, jooksevad vana puu
peast läbi ja kihutavad siis traati mööda tuppä,
kui oleks neid sinna nimelt kästüd õigeks ajaks
tulla . . .

Ärevil on ka kõik teised vanakesed üle kogu
maa, kes kuulevad esimest korda raadiokõnet
ja -laulu.

Kõvasti surutakse kuuldetoru vastu kõrva
ja silmad otsivad nagu läbi tule kõnelejat.

Kui saaks näha, kes räägib, kes see mängib
ja laulab . . .

Aga nad harjuvad ära. Ka vana puu mu
aias lepi viimati ennekuulmatu kaugekõnega . . .
Ja kui poisil pähe tuleb nööri sealt ära võtta,
viia teisele kohale, pika ridva otsa, siis tunneks
vanake nagu puudust . . .

Raadio on praegu teel. Ta ei ole veel mahti
saanud peatuda ja endalt küsida, kui palju ta
tõepoolest ühendusi loob, kas ta tõesti ühendab
inimesi, või jäävad ometigi kõik kuulajad hin-
geliselt üksteisele võõraks . . .

Südant on siiski raske teisele niiviisi edasi
anda . . .

Ma ulatan edasiminejale käe ja tervitan
teda . . .

Jaan Lattik.

SISU: Nad harjuvad ära — *Jaan Lattik* / Uued põhimõtted raadioaparaadi ehitamisel — *can. ing. A. Põd-
rus* / Jootmine ligipääsmatutes kohtades / Traadi hõbetamine / Detektorvastuvõtja pätklapurejas —
A. Lenke. Tõlkinud *L. A.* / Ringhäälingu-kell / Uued detektorid — *D. D. R.* / Praktilisi juhatusi / Võitlus ring-
häälingu segajatega / Jumalasõna ja raadio — õpetajad *A. Kapp, A. Sommer ja Fr. Stokholm* / Kingitus. Raadio-
harrastaja päevikust — *Heini* / Must laine — *Emil Rath*. Tõlkinud *A. K* / Esperanto kursus — *V. Vaher* / Kroo-
nika / Pilte ja karrikatuure / Kirjakast / Tunni- ja saatekava / Malvasani juhtumus.

Uued põhimõtted raadioaparaadi ehitamisel

Raadio levimisega ühtlasi muutuvad ka raadioharrastajate nõudmised päevpäevalt suuremaks.

Loomutruu plastiline muusika ja kõne edasiandmine ning vastuvõtmine kauguse peale vaatamata ilma igasuguste segavate kõrvalhääleteta — see on selle osa raadiotehnika ülim tipp, mis puutub ringhäälingusse, ja praegusaja raadiotehnikute suurim unistus.

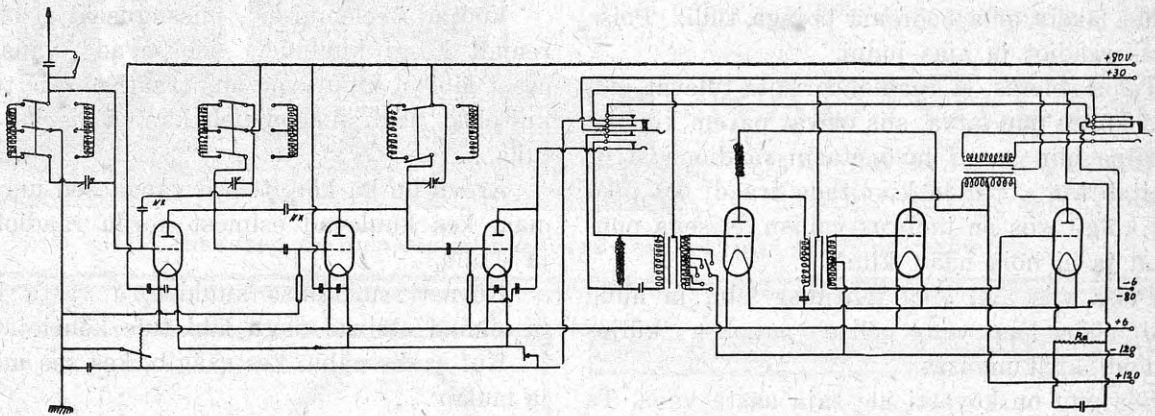
Kuigi see tänapäev enam pole küll mägede taga, ollakse sellest siiski veel kaunis kaugel ja iga raadioharrastaja jälgib suure huviga iga sammu, mis meid võiks sellele eesmärgile lähendada.

raadi ehitamisel täita, nõuab head raadiotehnika tundmist ja head vilumust aparadi osade paigutamises ja juhede tõmbamises.

Neid tingimusi on selle aparadi ehituses nähtavasti silmas peetud, eriti mis puutub juhede tõmbamisesse ja üksikosade paigutusse.

Aparaadi skeemi vaadeldes näeme, et see pole printsiibilt midagi uut pakkuv, vaid harilik nõitrodüün push-pull-kõvendajaga, kuid siiski on seal läbi viidud mõned teoreetiliselt täiesti põhjendatud uuendused.

Alates antenni häälestamisest, leiame siin normaal-lülitusosi, mis aga nii kokku seatud, et ühe ümberlüliljaga võib ruttu üle minna lühi-

Joonis 1

Toon siin ühe huvitava aparadi iseäralduste kirjelduse ühes skeemi ja ülesvõttega. See aparat pole haruldane mitte ainult oma suuruse ja võimsuse poolest, vaid eriti oma põhimõtetel iseäraldustelt, mis aitavad meid sammu lähemale raadioaparaadi ideaalile.

kestelt lainetelt pikkadele või vastupidi, kusjuures lühikeste lainete juures antenni lühendamiseks automaatselt sisse lülitatakse plokk-kondensaator.

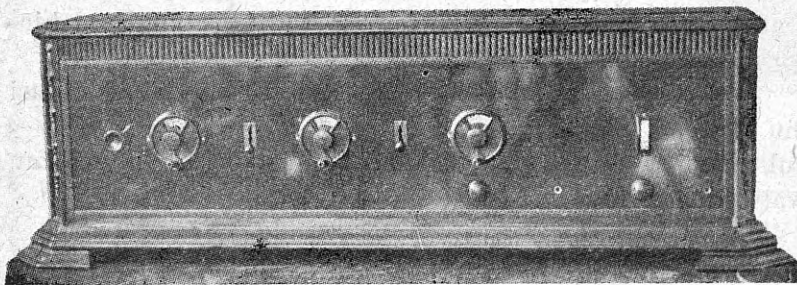
Esimese ja teise lambi nõutraliseerimine sünnib Reyneri süsteemi järele.

Uudiseks on siin kõrgesagedusvoolu plokkeerimine. Plokkeerimine on selleks, et ära hoida lampidevahelisi sidestusi kütte- ja anoodjuhede kaudu.

Et kõrgesagedusvõnked ei pääseks kütte- ja anoodpatareidesse, on iga lambi juures ettenähtud plokk-kondensaatorid küttejuhede ja kütte- ning anoodjuhede vahel. Ka audion-lambil on samasugune plokk-kondensaator kütte ja anoodi vahel, kuid väiksema mahtuvusega, et veel

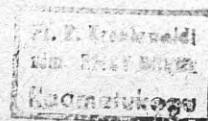
viimased kõrgesagedusvoolud audion-lambist kaugemale ei pääseks.

Sarnane plokkeerimisviis võimaldab aparati hõlpsasti ja täielikult nõutraliseerida.

Joonis 2

Peatingimusteks hea aparadi juures on suur ulatus, hea võimsus valjuhääldajal, puhas ülekanne ja selektiivsus, kohaliku jaama eraldamise võimalus. Et kõiki neid tingimusi apa-

42369

Et sumbumine oleks minimaalne, on võnkekonturite ja lampide ühendusjuhed püütud teha võimalikult lühikesed.

Kõrge- ja madalsageduskõvendajate vahele on jäetud vaheruum, et nendelt võimalust võtta üksteisele mõjuda.

Ka push-pull-kõvendaja juures näeme uudi-seid. Nimelt on võetud anoodvoolul võimalus minna läbi transformaatori. Anoodvool on juhitud läbi rauaga paispooli, kuna transformaatori pääsevad puhtvahelduvvoolud. Lihtsa lülituse juures jookseb transformaatori primäärmähisest peale vahelduvvoolu läbi veel alaline vool, mille suurus on oleneb tarvitatava lambi emissioonvoolust. Tarvitades kõvendajas suure emissiooniga lampe, on see vool õige suur, mille tõttu võib suureks kasvada ka ampeerkeerdude arv transformaatoris ja magnetinduksioon transformaatori rauas. Nõnda võib transformaatori töötamise ajal vahelduvvoolu amplituud sattuda magnetiseerimise kõverjoone põlveossa, mis hääle loomulikkude kõla muudab. Et sellest hädahüst eemale hoida, juhatakse transformaatort läbi ainult puhtvahelduvvool.

Õige huvitav on ka lülitus lampidele eelpinge andmiseks.

Harilikult tarvitatakse selleks anoodpatareid või erilist eelpingepatareid. Kuigi eelpingepatarei voolutarvitus on praktiliselt null, muutub ajajooksul elementidest kokku seatud patareid sisetakistus ja sellega ka näpitspinge. Ka akkumulaatori pinget ei püsi kauemat aega konstant.

Käesoleval juhul on sellest mööda saadud, kasutades eelpingeks anoodvoolu esile kutsutud pinget langemist takistuse Re otste vahel. See takistuse suurus on valitud vajalise eelpinge järele. Sarnane lülitus reguleerib pea automaatselt võre eelpinget anoodvoolu järele.

Et vahelduvvooludele takistust vähendada, on takistusele Re paralleelselt lülitatud plokk-kondensaator.

Huvitav kombinatsioon on tehtud ka lülituspulkadega.

Nagu skeemist näha, pole selles aparatis ühtki küttevoolu-lülilat. Küttevoolu lülitamine sünnib täiesti automaatselt telefonide või valjuhääldaja aparadiga ühendamisel. See on saadeldus, mis voolu ja lampide kokkuhoiu mõttes väga kasulik ja aparadiga ümberkäimist tublisti lihtsustab.

Aparaadi töötamise puhtust oli võimalus kõigil radioharrastajatel kuulda, kui temaga hiljuti tehti esimesi translatsioonikatseid.

Translatsiooniks kasutati aparadi kõrge-sagedusosa kuni audionini. Kuigi aparaat ei olnud ehitatud eriti translatsiooniks, andis ta siiski võrdlemisi rahuldavaid tulemusi.

Aparaadi ehitaja insener Henrichsen on lubanud ise selle aparadi ehitust üksikasjalisemalt kirjeldada käesoleva ajakirja lähemates numbrites.

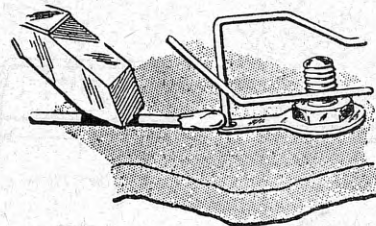
Cand. ing. A. Põdrus

Riikliku Katsekoja raadiolaboratooriumi assistent.

Praktilisi juhatusi

Jootmine ligipääsmatudel kohtadel.

Sagedasti on hariliku jootekolbiga täitsa võimata tarvilikkudele kohtadele ligi pääseda. Sel puhul aitab järgmine kombinatsioon: Võetakse

tükk jämedat punasest vasest traati ja asetatakse selle ühele otsale tükk jootmistina, juhatakse siis tarvilikule kohale ja soendatakse kuumakolbi abil traati, nagu näitab ülalolev joonis.

Traadi hõbetamine

Kõige paremini juhib metallidest elektrivoolu hõbe. Kuna kõrgesagedusvoolud liiguvad juhede pinnal, jätkub ainult traadi hõbetamisest. Viimane on igatüüpi kergesti läbiviidav, eriti neil, kes teevad tegemist ka päevapildistamisega.

Vana kinnitusvedelik, mis harilikult kui kõlbmatu ära visatakse, sisaldab nimelt tunduval määral hõbedat, nõnda et sinna asetatud vase-tükk lühikesel ajaga kattub hõbedaga. Et lülitustraati hõbetada, mähitakse see mingile ümmargusele kehale, näiteks pappsilindrile, et traadile spiraali kuju anda. Silindrilt ära võttes tõmmatakse keerud üksteisest eemale, et nad kusagil kokku ei puutuks. Siis asetatakse spiraal kinnitusvedelikuga täidetud nõusse ja jäetakse sinna umbes üheks tunniks. Peale selle aja jooksul sündinud hõbetamist lojutame traadi, kuivatame ja õiendame uuesti. Niiviisi hõbetatud traat on sama hea kui poest ostetud.

Kellel kodus kinnitusvedelikku pole, võib seda peaaegu muidu saada igalt päevapiltnikult.

Funk-Bastler.

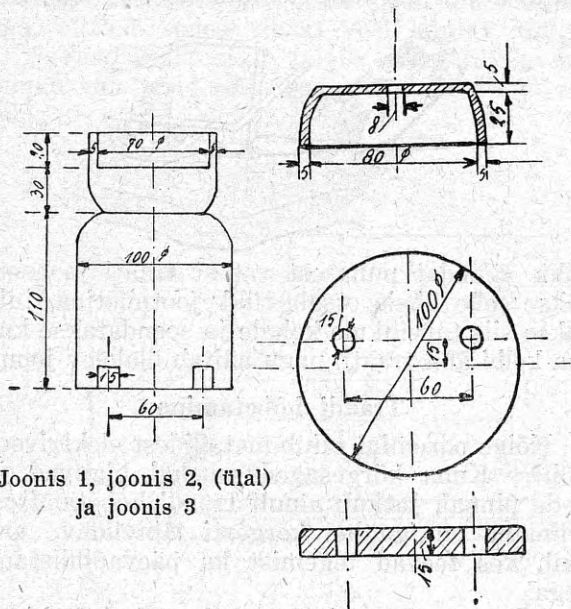
Liikuvad saatejaamad

Mitmesuguste õnnetuste, nagu suurvee, tormi jne. puhuks on New-Yorgi eriteadlased konstrueerinud liikuvat raadiojaama, mis võimaldab ühenduse loomist mitmesaja kilomeetri tagant. Jaama on ta väikse ja kerguse tõttu hõlpsasti toimetada paika, millega harilik telefoni- ja telegraafiühendus katkenud.

Detektorvastuvõtja pähklapurejas

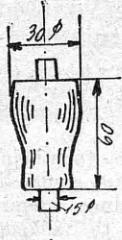
Kuigi praegu pole pähklate aeg, toome allpool detektoraparaadi kirjelduse, mis monteeritud pähklapurejasse. Muidugi võib pähklapureja asemel kasutada ka mõnd teist umbes sarnast asja, näiteks lihtsat puukujukest jne.

Selle lustiliku aparraadi ehitamiseks vajame kõigepealt pähklapurejat, mille võime osta igast paremast mänguasjadekauplusest. Kel aga on osavust ja vastavad tööriistad, võib selle kerge vaevaga valmistada ise.

Joonis 1, joonis 2, (ülal)
ja joonis 3

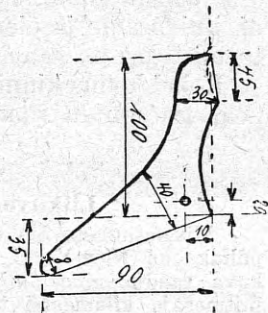
Joonis 1 kujutab riistapuu keha; arvud näitavad, nagu edaspidigi, suurusi millimeetrites. Kõige parem on see osa, kuna treipink harva majas on, lasta teha treialil. Joonisel näeme kehaosa (läbimõõt 100 mm, pikkus 110 mm) ja peaosa (läbimõõt 80 mm, pikkus 50 mm). Mõlemad osad on ühest tükist. Kehaossa puurime all kaks auku jalgade kinnitamiseks. Pea õonestatakse antud mõõtude järele välja, et ja vastavad kontaktid. häälestuskondensaatori sinna võiks mahutada Joonis 2 kujutab pea

Joonis 4

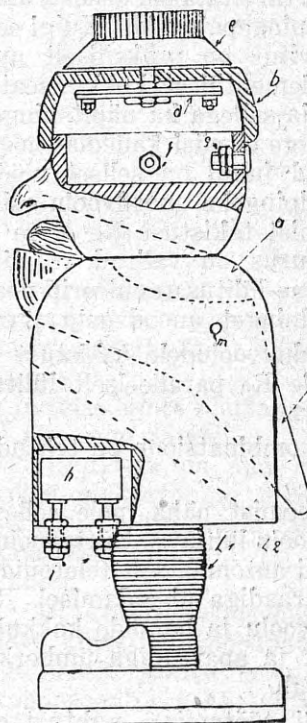
Joonis 5

Joonis 6

ülemist poolt, mis samuti õones ja sisemöödult vastav pea alumisele poolele. 8 mm läbimõõduga auk on ette nähtud kondensaatori telje jaoks. Joonis 3 kujutab kogu figuuri alust. Joonisel 4 näeme ühest puust treitud jalga; neid vajame loomulikult kaks. Joonis 5 kujutab labajalga, millele antud saapa kaju. Peale nende osade vajame veel (kui me riistapuud tahame ühtlasi kasutada pähklapurejana) kangi pähklate purustamiseks. See on umbes 30 mm lai ja omab kaju, nagu näitab joonis 6. Kangi käärimise puurime augu telje jaoks.

Üksikosade kokkupanemist selgitab joonis 7: a on keha jooniselt 1, b müts jooniselt 2. Nagu juba tähendatud, mahutatakse pea õõnsusse õhuke vilgukivi-pöörkondensaator. Kondensaatori nupp e tuleb valida võimalikult pea mõõtudele vastav, et mitte pea kaju rikkuda. Pea õõnsuse alumisse ossa kinnitame neli klemmi: kaks külgedele (kõrvad) peatelefoni jaoks ja kaks taha antenni ja maa jaoks. Detektor h paigutatakse vastavasse õõnsusse keha alumises osas. Üle õõnsuse kinnitatakse isoleer-

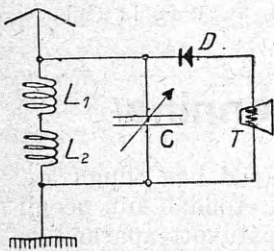

Joonis 7

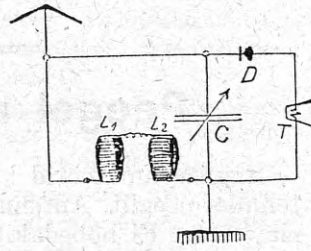
ainest riba kahe pidemega, millele asetatakse detektor. Antennipool mähitakse isoleeritud kellatraadist kahes võrdses osas ümber jalgade. Poolid mähitakse peale seda, kui jalad keha

külge liimitud. Mähkimisega alatakse alt üles ja siis teist jalga mööda ülevalt alla. Seljagant viiakse poolijuhed läbi vastavate aukude sisemusse antenni ja maapideme külge. Nüüd liimitakse labajalad kohale. Peale selle asetatakse kohale ka puremiskang, milleks kehasse tuleb lõigata 30 mm laiune praegu. Kangi telje auku näitab joonisel 7 m. Kangi c ülemisel otsal peab olema lohuke, et pähkel pigistamisel välja ei lipsaks. Muidugi tuleb nägu varustada ka väärilise ninaga, mis puust nikerdatakse ja siis kohale liimitakse. Silmad võib maa-

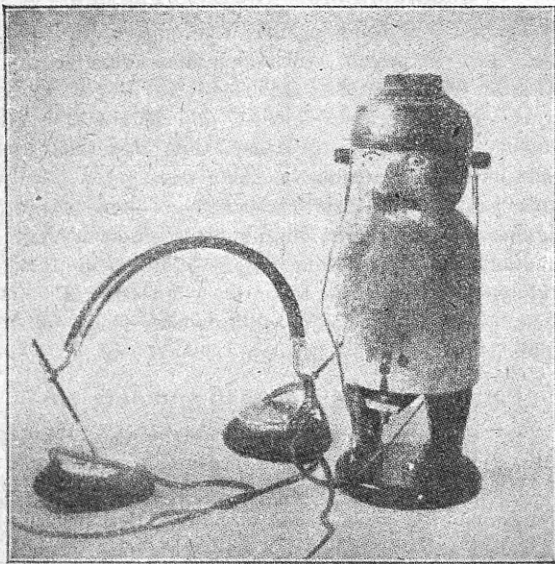
Joonis 8

Joonis 9

lida või sisse lõigata. Samuti tuleb kogu kuju valmistaja maitsele vastavalt värvida. Näiteks pea lihavärviliseks punaste põskede (ja ninaga), suured mustad kulmud ja punane juuks, sinine või roheline müts jne. Võib habemegi ette kleepida.

Joonis 8 kujutab aparadi skeemi. Sama skeem on näitlikumalt kujutatud joonisel 9.

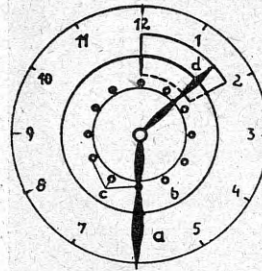
Joonis 10

Aparaadi võime on normaalne. Riistapuu lõpulikku kuju näitab joonisel 10. Ja ega siis muud, kui häid pühi ja head ringhäälingu-kuulamist.

A. L e n k e.
Tõlkinud L. A.

Ringhäälingu-kell

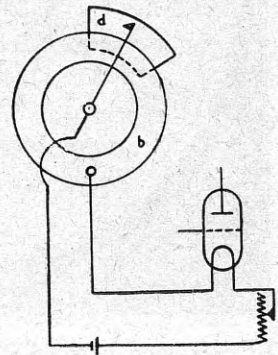
Kirjeldatav ringhäälingu-kell võib raadiosõpradele olla suureks abiks: ta paneb soovitud ajal aparadi töötama ja katkestab selle samuti. Seepärast tutvustame selle kellaga „Funk-Bastleri“ järele (Nr. 1/1927. a.) ka oma lugujaid.

Joonis 1.

Joonis 2.

Joonis 3

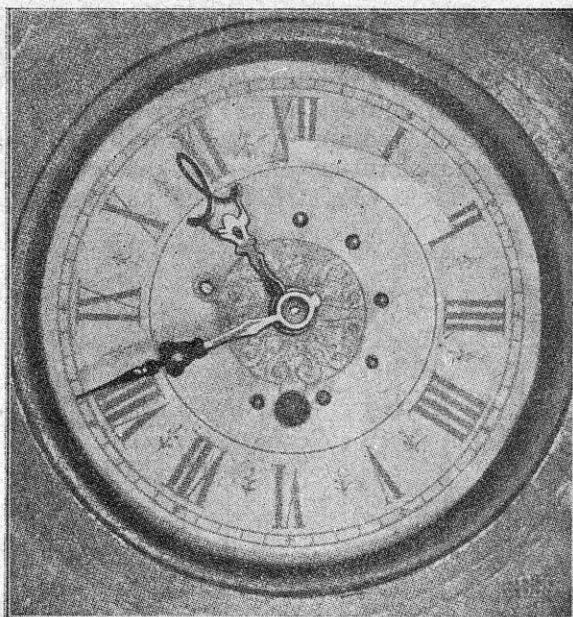
Ringhäälingu-kellaks sobib iga suurem kell. Kõige parem on suur seinakell. Numbrilauale kinnitatakse kruvide või naeltega, nagu näitab joonis 1, umbes 1,5 cm laiune 0,3 mm paksusest vaskplekist rõngas b, mille läbimõõt on 1—2 cm vähem väikese osuti pikkusest; naelad või kruvid peavad olema seesmisel serval. Nüüd lõigatakse joonise 2 järele mitmesuguses pikkuses plekitükid, mis võib suruda rõnga serva alla ja sealt umbes 1 cm võrd välja ulatuvad. Need plekkribad moodustavad kontaktid ja nende asend määrab aparadi tööle hakkamise alguse ja lõpu, pikkus kestvuse.

Väikese osuti otsa alla joodetakse vaskplekist vedrukontakt d, mis kella käies ei tohi puudutada rõngast, vaid ainult allapistetavaid lühikesi ribasid. Osut, mis peab olema metallist, ühendatakse kella mehhanismi kaudu (joonis 3) ühe vastuvõtteaparadist tuleva juhega, kuna teine juhe on lülitatud rõngaga.

Kui nüüd osuti kontakt puudutab rõnga alla asetatud plekkriba, loob ta tarviliku ühenduse. Riba asetuse ja pikkusega määratakse ühenduse, seega vastuvõtu algus ja lõpp. Muidugi võib 12 tunni ulatuses „ette tellida“ terve rea ettekandeid.

Eriti hea on kirjeldataud seade neile, kes soovivad ringhäälingul lasta end magama uinutada: aparaat pannakse tööle ja see lõpetab juba ise ettemääratud ajal.

Seda seadet võib kasutada ka äratamiseks. Selleks lülitatakse kellaga vastuvõtja asemel elektrikell, mis määratud kellajal helisema hakkab.

Ringhäälingukell

Uued detektorid

Detektorvastuvõtjal on lampaparaadiga võrreldes mõningaid paremusi. Kõigepealt muidugi vastuvõtu puhtus ja moondamatus, samuti lihtne käsitus ja pea igasugune tarvitamiskulu puudumine, mis kõigepealt silma paistab. Seejuures ei puudu pea ideaalsel aparaadil ka omad halfused. Viimastest on kõige tunduvamad väike ulatus ja kristallil tundliku koha otsimine. Küll on püüdnud teadus ja tööstus neid puudusi kõrvaldada, kuid pea mingisuguste tagajärgedeta. Nüüd on siiski tehtud uus leiud, mis töötab luua teatava pöördepunkti.

Katsetega on kindlaks tehtud, et pea iga metall, mille pind kaetud vastava metalloidiga, ühenduses ükskõik missuguse metallnõelaga (näiteks peene hõbespiraaliga) moodustab suurepärase detektori. Allpool toome nende lihtsate detektorite valmistamise juhatus.

Metallidest võib kasutada rauda, vaske, sea-tina, inglistina, tsinki, alumiiniumi, hõbedat jne. Metallidest (mittemetallidest) on kõlblikud väävel, jood, süsinik, vosvor (kristallides), arseenik jne.

Asja tuum seisab selles, et metalli pind peab kaetama äärmiselt õhukese metalloidi kihiga. See on teostatav kolme viisi. Esimene, kõige lihtsam ja odavam on võimalik ainult süsinikku tarvitades. Sõekihiga katmine sünnib siin lihtsalt sel teel, et metalli hoitakse suitseval tulel. Teine meetod on järgmine: Väävel-süsinikus (CS_2) lahustatakse väävel, jood või vosvor, valatakse vedelik metallile ja lastakse

väävelsüsinik ära aurata. — Lõpuks võib mitte-metalli katseklaasis sublimeerida (aurama ajada) ja selles metalli loida. Tõusev aur katab siis külma metalli peene pulbrina.

Katsetel on selgunud, et detektori valmistamiseks jätkub hoopis õhukesest mittemetalli kihist metallil.

Sellaste detektorite paremuseks on kõigepealt nende ühtlane tundlikkus, nõnda et igasugune otsimine on täitsa ülearune ja ära jääb. Samuti ei avaldavat sellasele detektorile pea mingisugust mõju kestev tarvitamine ega isegi atmosfääriline elekter.

D. D. Rundfunk.

Peegel antennina

Inglise amatöörid kasutavad hea eduga antenniks peeglit. Antenni osa etendab siin peegli elavhõbe. Et hõbedakihti vastuvõtteaparaadiga ühendada, kleebitakse peeglile tükk tinapaberit, stanioli, mille külge joodetud aparaadi juurde viiv juhe. Stanioli tüki suurus määrab ära aparaadi häälestamise. Kõige otstarbekohasem on võtta 100—200 ruutsentimeetri suurune leht.

Säärane antenn võib muidugi kõlvata ainult vastuvõtmiseks saatejaama lähedal. Seejuures peab peegel olema õige suur.

Raadiolampide kütmine gaasiga

Prantsuse insener Henri Magunna on teinud lei-duse, mis võimaldab elektroonlampe kütta gaasi abil tekitatud elektriga. See leiud seisab selles, et gaasi soojus termoelektrilise elemendi abil muudetakse elektrivooluks, millega vastuvõtteaparaati toidetakse. See elektroonlampide kütmissüsteem tuleb väga odav. Kui see leiud peaks praktiliselt kasutatav olema, oleks ta kõigepealt abiks ringhäälingukuulajatele maal, kus akkumulaatorite tarvitamine nende laadimiseks tarviliku elektrivoolu puudumise tõttu on väga tülikas. Gaasi asemel võib maal soojuseallikaks tarvitada piirituslampi.

Palju on Eestis ringhäälingukuulajaid?

See küsimus on ikka veel lõpulikult selgumata. Kindlasti on teada ainult, et Tallinnas ja Nõmmel on kokku registreeritud vastuvõtteaparaate 6000. Maakonnalinnade ja maa kohta puuduvad igasugused üksikasjalikumad andmed. Arvestatakse umbkaudu 2000-ga. Kuid see arv võib väga tõenäoliselt olla suurem. Igatahes on meil praegu registreeritud vähemalt 8000 vastuvõtteaparaati. Kui arvesse võtta, et nagu igalpool mujal, nii meilgi on teatav protsent salaja kuulajaid, milliseid võib olla ka kuni paar tuhat, siis võiksime Eestis praegu arvestada ligi 10.000 ringhäälingukuulajaga.

Võitlus ringhäälingu segajatega

Kus asub ringhäälingu segaja?

Juba kauemat aega tuleb meile Tallinna ja Nõmme piirkonnast kaebusi mingisuguse ringhäälingu kuulamise segaja kohta.

Meil segavad ringhäälingu kuulamist praegu väga mitmesugused nähtused. Kõigepealt muidugi kiirgavad vastuvõtteaparaadid, mis vastavatest korraldustest hoolimata ikka veel hulgana huikavad. Peale selle, kohati palju suuremal määral kui naabrid, segavad kuulamist mitmesugused elektriaparaadid. Viimaste vastu võitlemise kava väljatöötamiseks on Raadiokomitee juures moodustatud vastav erikomisjon, kes praegu võitluskava kokkuseadmisega ametis.

Et neid kaebusi on tulnud igast linna servast, isegi Nõmmelt ja Koplast, siis viib see arvamisele, et segajaid pole ainult üks, vaid mitu. Harilikult ilmuvad segaja just ringhäälingu kuulamise paremal ajal, umbes kl. 10 või 11, ja nimelt sarnase intensiivsusega, et kuulaja, kes oma kõrvu ja närve ei taha rikkuda, kuulamise peab lõpetama ja kannatlikult ootama, kuni segaja heaks arvab lõpetada.

Eriti tüütavast segamisest, mis kuulamise tundidekaupa teeb absoluutselt võimatuks, teatatakse meile Tallinna 3. politseijaoskonnast (Tartu maanteel ja sellest paremal asuvatel tänavatel). Kole müra kestab iga õhtu tundide kaupa. Seni pole segaja veel selgunud, kuid see sünnib loodetavasti lähemal ajal.

Meie Ringhäälingu juhatus on tarvilikuks pidanud neid segajaid mitmel korral hoiatada, kuid see on jäänud ikkagi ainult hüüdjaks hääleks kõrves. Siin peab aktiivsemalt segajate vastu välja astuma. On ju igasuguste segavate lainete levitamine ükskõik millise aparaadiga vastava seadusega keelatud.

Kui vast Ringhäälingul üksi üle jõu käib välismaade eeskujul n. n. eetri-politseid ühes vastavate abinõudega segajate püüdmiseks ülal pidada, siis ei tohiks see raske olla meie agaramatel amatööridel ja raadioühingutel, kuna amatöörid oma ümbrust tunnevad kõige paremini.

Seepärast amatöörid, käed külge! Segajad tulevad paljastada ja kõrvaldada.

A. P.

Uus sõjariist villistajate vastu

Ühel Berliini inseneril on korda läinud konstrueerida uut aparaati villistavate vastuvõtteaparaatide paljastamiseks. Samuti on selle aparaadi abil kerge kindlaks määrata ka teiste ringhäälingu kuulamist segavate elektriaparaatide asukohta. Seni püüti seda teha raam-antenniga vastuvõtteaparaadiga, kuid see meetod ei annud kuigi häid tulemusi. Ka uue aparaadi juures kasutatakse raam-antenni, kuid peale selle on aparaati täiendatud termoelektrilise seadega. Viimane on sedavõrd tundlik, et ta hariliku reaktsioon-aparaadi segamisele reageerib juba ühe kilomeetri tagant. Segavate lainete piirkonda sattudes hakkab seade kuu-

menema, mida näitab seades olev kraadiklaas. Kraadide arvu järele on kerge kindlaks määrata segaja asukohta, sest sellele lähenedes tõuseb soojus järjest. Segaja mitteleidmine olevat täitsa võimatu.

Peale selle teatatakse Jenast, et üks sealne teadusmees on leidnud aparaadi, mille abil on võimalik ära hoida kõrgesagedus-elektriaparaatide segavaid laineid.

Need on kaks leidust, mille üle ringhäälingukoolajad võivad tõsiselt rõõmustada.

Eestis uus ringhäälingujaam?

Meie lugeja E. R. Tallinnast kirjutab:

Kuulsin laupäeval, 2. aprilli õhtul umbes kella ½11 aegu juhuslikult üht jaama, mis saatis puhtas ja veatus eesti keeles järgmist: korrati umbes 5—6 korda „halloo“, siis tänati saadetud kirjade eest ja öeldi, et katsed jaamaga on väga õnnestunud. Lõpuks sooviti head ööd ja sellega lõpetas jaam saatmise. Jaam töötas umbes lainel 1600—2000 m.

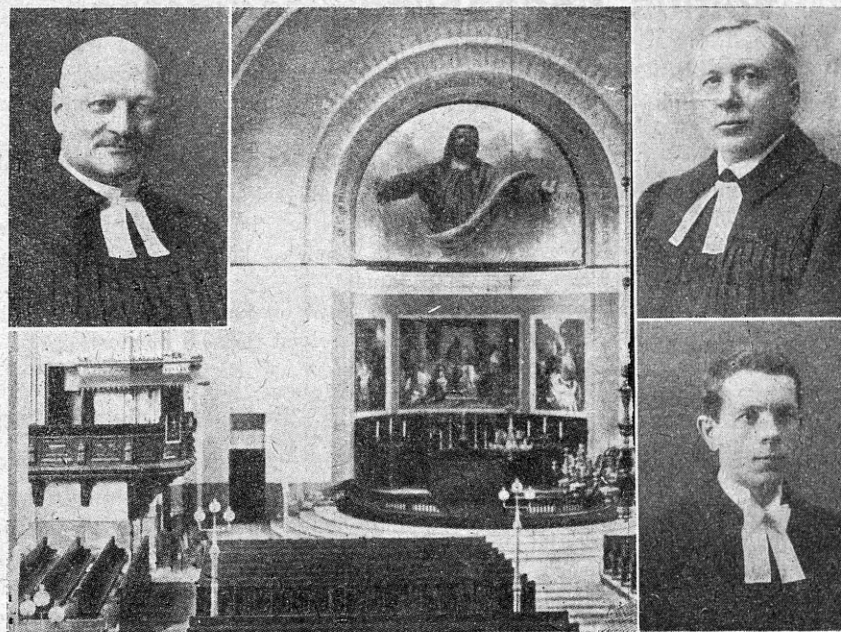
Kirja saatja palub meid teatada, kas me sarnast jaama tunneme. Seni küll mitte! Kui siin pole tegemist mingi eksitusega, siis on see mõni amatöör-saatejaam. Viimasel juhul hoiatame aga jaama omanikku, sest ta jaam on registreerimata ning niiviisi töötamine lubamatu ja karistatav. Soovitame tal viibimata muu-retseda vastav luba.

Peaks nimetatud jaama lugejaist veel keegi kuulma, palume sellest meile lahkesti teatada.

Tugeva mehe vastuvõtteaparaat

Ameerika raadiohuumor.

Kaarli kirik Tallinnas,

kust ringhäälingu kaudu jumalateenistusi edasi antakse. Kaarli koguduse õpetajad A. Kapp (ülal pahemal), Fr. Stockholm (ülal paremal) ja A. Sommer (all).

JUMALASÕNA JA RAADIO

Vaimulikkude arvamusel raadiost

Raadiot olen ise üldiselt vähe kuulnud. Mis aga kohe silma paistab, on see, et raadio kaudu kõnet hoopis paremini võib edasi anda ja kuulda kui näiteks laulu või muusikat. Vähemalt esialgu, kus raadio tehniliselt veel pole täiuseni arenenud. Kuid üheks teiseks põhjuseks on vist ka asjaolu, et kõnet kuulates kuulaja tähelepanu on rohkem koondatud, sest et ta kõne sisu üle järele mõtleb, seega ise kaasa töötab.

Mis eriti puutub raadioettekannetesse kirikust, siis peaks neid hästi kuulda olema, sest et jutluse ettekandmine, iseäranis suurtes kirikutes, peab sündima enam või vähem aegamööda, peaaegu deklameerides, et igäüks kirikusolija jutlust tõesti kuulda võiks. See deklameeriv ettekandmisviis tuleb kasuks ka raadiole. Et kirikus, kui suuremas ruumis, sagedasti kõlab, ei takista aga raadio kuulmist, sest et raadio vastuvõtteaparaat on üles seatud õige kõneleja ligidale, nii et paljud mulle on öelnud, et nad raadio kaudu jutlust paremini kuulnud kui kirikus, kui õpetaja tasase häälega kõnelnud. See viimane asjaolu, et mikrofoni kõneleja, õpetaja, ligidale on üles seatud, on õpetajale esialgu küll takistav, sest et aparaat — vähemalt altaris —

õpetaja ning pihtiletulijate vahele üles seatakse. Kaarli kirikus on see pahe nüüd sellega enam-vähem kõrvaldatud, et mikrofoni on madalamale asetatud. Õpetaja võib jälle endist viisi olla otseühenduses, kontaktis pihtilistega.

Et raadio teel võimalus on antud tuhandetele pühapäeviti jutlust kuulda, kellele see tee kauguse või teedelagunemise tõttu kevadel ja sügisel võimatu oli, tuleb tõesti tervitada. Saadud teadete järele on neid õige palju, kes kas kodus üksi või hulga viisi selleks määratud ja korraldatud ruumides kirikutest kaugemates paikades raadio teel nüüd jumalasõna võivad kuulda ja tervest jumalateenistusest osa võtta. Nende rõõm on südamest tulev ning liigutav, nagu mulle mitmed oma koguduse liikmed ja ka võõrad kirja teel teatanud. Jeesus ütles kord rahva vastu, tähendades oma jüngerite peale: „Kui need kord peaksid vaikima, siis saavad kivid kisendama.“ Ja nüüd on veel teised jõud liikumas, et „Jeesuse igavest evangeeliumi“ ja Jumala sõna sügavat tõtt kuulutada ja igale poole laiali laotada. Minu arvates peaksid üldasutused, nagu vaestemajad ja vanadekodud maal ja vast osalt ka

haigemajad (kui nende kord ja haiguse või haigemajade olud seda lubavad) end raadioaparaatidega varustama, et nende asutuste elanikkudele võimaldada jumalasõna kuulmist. Neile võiks siis vaiksetel õhtutundidel, ka nädalapäevil, pakuda troosti haiguses ja vanaduse nõtruses.

A. K a p p.

*

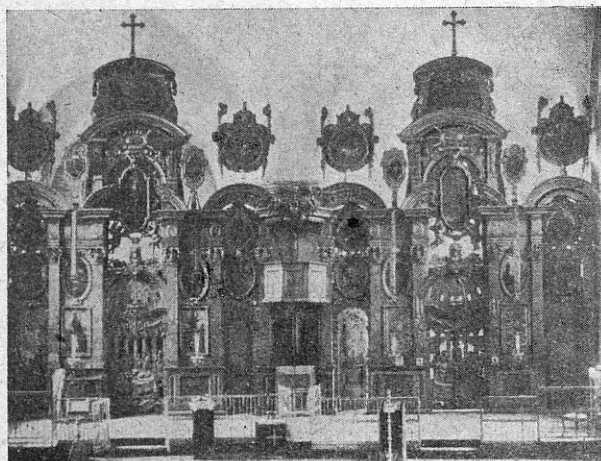
Kaarli kirikust Tallinnas hakati Eestis esimesena raadio teel jumalateenistusi edasi andma. Nüüd võivad jumalasõna kuulda laialised hulgad mitte üksi kodumaal, vaid ka väljaspool seda, teistes riikides ja merel. Seda võimalust kasutatakse rohkesti. Paljud, kes varem kirikus vähe käinud, on nüüd jumalateenistusi järjekindlalt kuulama hakanud. Kui armas häälpõlvest kostab jumalasõna emakeeles nendele, kes vööra rahva ja meele keskel elavad. Pisarateni liigutatult on aga tänu ütelnud need koguduseliikmed, kes haiguse või vanaduse tõttu kirikusse tulla ei saa, olgugi et nad kõigest südamest seda igatsevad.

Nõnda on moodne tehnikasaavutus Jumala riigi teenistusse rakendatud ja aitab kaudselt kaasa tema levimisele. A. S o m m e r.

*

Helisegu jumalasõna raadio nägemata helitiibadel kaunist Kaarli kirikust kaugele tervituseks tõsistele kuulajatele ja äratagu pühamaid tundeid, püüdeid ilusamale, puhtamale elule.

F r. S t o k h o l m.

Apostliku õigeusu Issanda muutmise kirik Tallinnas

Suurest Reedest alates hakatakse sealt apostlikke jumalateenistusi ringhäälingu kaudu edasi andma.

Meie pilt kujutab kiriku altarit.

Orelkunstnik Lydia Terkmann

Annab teisipäeval, 12. skp. kontserdi Kaarli kirikus, mis ka ringhäälingu kaudu edasi antakse.

Suure Nädala eeskava

Tallinna ringhäälingujaama tuleva nädala eeskavas väärrib kõigepealt uudisena nimetamist jumalateenistuste edasiandmine apostliku õigeusu Issanda muutmise kirikust Suurel Reedel kell 3 p. l. ja laupäeval kell 12 õ. Nii Suurel Reedel kui laupäeval peab jumalateenistust mitropoliit Aleksander.

Kaarli kirikust antakse peale Palmipuudepüha jumalateenistus edasi ka Suurel Reedel, mõlemal korral kell 1/2 10 h. Jumalateenistust peab õp. A. K a p p.

Teisipäeval kell 8 õ. antakse Kaarli kirikust edasi prl. Terkmanni orelkontsert, mis ringhäälingukuulajaid vaheldusena peaks tõsiselt rõõmutama. Oleks soovitatav, et igasuguseid kontserte võimalikult enam edasi antaks.

Ringhäälingujaam Lasnamäele ?

Tallinna ringhäälingujaama Lasnamäele üleviimise küsimus on ikka veel lõpulikult otsustamata. See sünnib alles o.-ü. „Ringhäälingu“ peakoosolekul, mis peetakse mai algul. Üleviimist peetakse igatahes tingimata tarvilikuks, kuna jaama halva kuulduvuse põhjuseks on just ta ebasoodus asend. Et „Ringhäälingul“ tarvilikkudeks ehitusteks, nagu mastid, hoone jne. summad olemas, võib loota, et üleviimine jaatavalt otsustatakse. Eesti ringhäälingukuulajad võivad seda aina tervitada.

Ringhäälingukuulajate tänu

Selle pealkirja all teatasime hiljuti Berni ringhäälingukuulajate tänuavaldusest ringhäälinguajaama juhatajale. Berni raadiosõbrad kinkisid oma lemmikule auto.

Meie ringhäälingukuulajate tänu oma nägematule lemmikule ilmutab kiri, mille neil päevil sai Tallinna ringhäälingu kõneleja Felix Moor. Kirjas, mis kannab tervelt 96 ringhäälingukuulaja allkirja Tallinnast ja selle ümbruskonnast, avaldatakse hra Moorile südamlukku tänu ilusate deklamatsioonide ja selgete ning kaunikõlaliste ettekannete eest. Ühtlasi avaldatakse soovi, et hra Moor vähemalt kord kuni kaks iga nädal midagi deklameeriks.

Samasuguseid tähelepanuavaldusi on hra Moorile tulnud mujaltki, kuid mitte sedavõrd suure kuulajaskogu poolt.

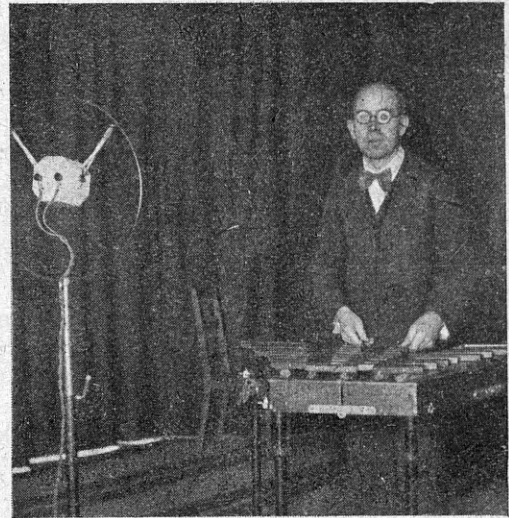

Tsellomängija A. Vaarman

Esineb neljapäeval, 14. skp. ringhäälingus — banjo-soolo.

Tartu edasiandmine võimalik

Riigikogu avas postipeavalitsusele eelarve korras krediidi kahe uue eeskujuliku telefonijuhe tõmbamiseks Tallinna ja Tartu vahele. Juhede tõmbamine algab kõige lähemal ajal. Sellega on võimaldatud ka ringhäälingu ettekannete edasiandmine Tallinnast Tartu, mis seni oli Tartu abiringhäälinguajaama ehitamise suuremaks raskuseks. Kahjuks on aga Tartu abijaama ehitamine ikka veel otsustamata ja seda võib oodata alles mais. Loodame, et „Ringhääling“ selle küsimuse otsustab jaatavalt. Sest kuigi Tallinna jaam Lasnamäele üleviidult Tartus on paremini kuulduv kui praegu, on korralik detektorvastuvõtt seal vaevalt võimalik. Suuremate hulkade huvi ringhäälingu vastu on aga võimalik ainult siis, kui võimalikult paljudes kohtades on võimaldatud vastuvõtt detektoraparatuuridega. Meie omalt poolt peame Tartu abisaatejaama asutamist tingimata tarvilikuks.

Ksülofonimängija Harry Forster

Esineb ringhäälingus Lihavõtte laupäeval.

Piltide saatmine Saksamaalt Lõuna-Ameerikasse

Naueni raadiojaam Saksamaal jätkab vahetpidamata katseid traaditu piltide edasiandmise alal Lõuna-Ameerikasse. Edasiandmine sünnib Telefunken-Karolus-Siemensi süsteemil ja katsed edenevad hästi. Algul sündis edasiandmine lainel 40 m, siis lainel 25 m. Väikese pildi edasiandmiseks kulub 5—10 minutit. Lähemal ajal algavad katsed piltide edasiandmisega mõlemas suunas.

Ringhäälingu studios

— Mis te ometi nii kisendasite mikrofoni ees?
„Tahtsin, et ka väikesed detektorid mind kuuleksid.“

Euroopa ringhäälingu jaamade saatekava

10.—16. aprillini 1927.

Pühapäev 10 aprill

TALLINN (408 m 2½ kw) 9.25 Kaarli kiriku kellad. — 9.30 jumalateenistus Kaarli kirikust. — Peale teenistust piibli-seltsi esitaja vaimulik kõne. — 4—5 grammofon. — 6 kõne: Ilmarändaja Jakob Lukats. — 6.30 päevauudised. — 7 orkestrikontsert. J. Brüll: Avamäng ooperist „Kuldne rist“. J. Sibelius: Valse triste. Ch. Gounod: Balletimuusika ooperist „Faust“. Fr. Kreisler: Ilus Rosmariin, viiuli-soolo. — 7.30 solist: pr. Kanarik-Puusepp. — Jatkub orkestrikontsert. Tšaikovski: Fantaasia ooperist „Jolante“. P.Tosti: Ma mõtlen, mälestused Napolist. A. Durand: Chaconne. Fr. Gossec: Gratsiöö-s-gavott. G. Lindler: Bacchanale.

BERLIIN (483,9 m 9 kw ja 566 m 4,5 kw) 10 hommikuteenistus. — 12.30 platsmuusika. — 5.30 kapellikontsert. — 9.15 Joh. Bachi „Johannes-passioon“: koor, orkester ja solistid. — 11.30—1 ö. tantsumuusika.

BRESLAU (315,8 m 10 kw) 12 hommikuteenistus. — 1 flööt ja harf. — 5 valsikuningas Strauss: retsitatsioonid, tenor ja sopran. — 9.15 kirju õhtu. — 11.15—1 ö. tantsumuusika.

FRANKFURT (428,6 m 10 kw) 9 hommikuteenistus. — 1 vana ja uus vaimulik koorimuusika. — 5.30 ooperimuusika. — 9.30 kontsert.

HAMBURG (394,7 m 9 kw) 10.15 hommikuteenistus. — 2.45 ajaviitemuusika. — 4.30 põhja-saksa luuletajad. — 6.30 kohvikukontsert. — 9 kultuurajalooline kabaree: Wagner, Smetana, Berlioz, Lehár j. t. — 9 lõbusat „Minnesang“i ajast. — Lõpuks kohvikukontsert.

KÖNIGSBERG (329,7 m 9 kw) 10 jumalateenistus. — 12.45 kontsert. — 9 Falli operett „Lõbus talupoeg“.

KÖNIGSWUSTERHAUSEN (1250 m 18 kw) 10—5, 5.30—7 ja 9—1 ö. Berliini eeskava.

LANGENBERG (468,8 m 60 kw) 10 hommikuteenistus. — 2 lõunamuusika. — 6.15 kontsert. — 9.30 Benedixi naljamäng. — Lõpuks kuni 1 ö. kovikukontsert.

LEIPZIG (365,8 m 9 kw) 9.30 orelikontsert. — 10 hommikuteenistus. — 1 tund muusikat. — 5 kontsert. — 9.15 kiriku muusikaline õhtu. — 11.30—1 ö. tantsumuusika.

MÜNCHEN (535,7 m 10 kw) 1 kapellikontsert. — 4.30 Schuberti muusika. — 6.05 muusikaline naljamäng „Ärasõit“. — 7.40 sopranisoolo. — 9 rahvuslik pühapäevakontsert: Verdi, Bizet, Wagner, Offenbach, Mozart.

STUTTGART (379,7 m 10 kw) 12.30 hommikuteenistus. — 3 grammofon. — 5 näidendid lastele. — ballaadide õhtu. — 10 kirju õhtu.

BERN (411 m 5 kw) 12 jumalateenistus. — 2 lõunamuusika. — 4.30 kontsert. — 9 laul. — 9.30 ja 10.20 kuursaali orkester. — 11.05 kontsert.

BRNO (441,2 m 3 kw) 11 Praha eeskava. — 12 matinee. — 6 Praha eeskava. — 9 kontsert.

BRÜSSEL (508,5 m 1,5 kw) 6 tantsumuusika. — 8.30 kontsert. — 9.30 orkester.

BUDAPEST (555,6 m 4,5 kw) 11.30 jumalateenistus. 1 sümfooniakontsert. — 6.02 rahvalaulud. — 10 tantsumuusika.

DAVENTRY (1600 m 25 kw) 4 kontsert. — 5.20 Bach: Matheus-passioon. — 6.30 Londoni eeskava. — 10.20 Londoni eeskava.

DUBLIN (319,1 m 1,5 kw) 9.30 sõjaväe muusika. — 11.30 laul.

HELSINGI (375 m 1,2 kw) 11 soome jumalateenistus. 1 rootsi jumalateenistus. — 5 kontsert. — 6 loeng. 7.10 deklamatsioon, instrumentaal- ja vokaalmuusika. — 9.45 päevauudised.

HILVERSUM (1060 m 5 kw) 10.10 jumalateenistus. — 2.40 kammermuusika. — 4.10 kontsert. — 8.25 jumalateenistus. — 9.50 Wagneri ooper „Lohengrin“.

KOPENHAAGEN (337 m 2 kw) 11 jumalateenistus. — 4 teekontsert. — 5.10 trio. — 6 jumalateenistus. — 7.30 kontsert. — 9 koorikontsert. 10.30 rootsi rahvalaulud. — 12—1.30 ö. tantsumuusika.

LONDON (361,4 m 3 kw) 4 Bach: Matheus-passioon. — 5.20 sõjaväemuusika. — 9.10 jumalateenistus. — 10.20 hotellimuusika.

MOSKVA (1450 m 12 kw) 10.30—12 p. ettekanded raadiost. — 12—1 lastekontsert. — 1.20 sõnalised ettekanded. — 3.40 rahvakontsert. — 7 Kremli kellad ja praktilised nõuanded raadiotehnikas. — 8 rahvalik kontsert.

OSLO (461,5 m 1,5 kw) 12 jumalateenistus. — 7.30 ja 9 kontsert. — 10.30 tšello. — 11.15—1 ö. tantsumuusika.

PARIIS (1750 m 10 kw) 2 vaimulik kontsert. — 2.45 ja 10.30 kontsert. — 11.15 jazzmuusika.

PARIIS (458 m 10 kw) 9.15 ö. sümfooniakontsert. — Lõpuks kuni 1 ö. tantsumuusika.

PRAHA (348,9 m 20 kw) 11 passioon-muusika. — 6 tantsumuusika. — 8.30 sümfooniakontsert. — 11.15 kontsert.

RIIA (526,3 m 2 kw) 8 ö. kontsert.

ROOMA (322,6 m 3 kw) 6 jazzmuusika. — 10 ooperimuusika.

STOKHOLM (454 m 1,5 kw) 12 jumalateenistus. — 2.40 sümfooniakontsert. — 4.15 sõjaväemuusika. — 7 jumalateenistus. — 8.50 Bizet ooper „Wjamileh“. — 10.45—11.30 kontsert.

VARSSAVI (1111 m 10 kw) 4 kontsert. — 6.30 rahvakontsert. — 9.30 kontsert. — 11.30 tantsumuusika.

VIIN (517,2 m 28 kw) 11.30 orelikontsert. — 12 sümfooniakontsert. — 5 kontsert. — 8 kammermuusika. — 9 müsteerium.

Esmaspäev 11 aprill

TALLINN (408) 4—5 grammofon. — 6 kõne: major Olbrei. — 6.30 päevauudised. — 7 orkestrikontsert. J. Fučík: Avamäng „Marinarella“. E. Waldteuffel: Dolores, valss. E. Grieg: Pulmapäev Troldhaugenis. P. Lacome: La Fera, hispaania suite. — 7.30 solist: pr. Rosenwald-Aleksandrov. — Jatkub orkestrikontsert. Fr. Smetana: Fantaasia ooperist „Dalibor“. J. Lindsay-Theimer: Mister Spleen, intermetso. W. Reggow: Viimne kiri, boston-valss. R. Krüger:

Selle albumi **ostja** võib võita **15.000 marka!**

Läbemalt kuulustuse osas

Effektiline autosõidu galopp. G. Micheli: Valss-hällilaul. M. Oscheit: Fakiiri marss.

BERLIIN (483,9 ja 566) 5 orkestrikontsert. — 7.20 loengud. — 9.30 kontsert. — 10.30 kirjandusõhtu.

BRESLAU (315,8) 5.30 ooperimuusika. — 7 loeng vana testamendist. — 9.10 lõuna-slaavi naljad. — 10 kammermuusika: Beethoven.

FRANKFURT (428,6) 5.30 kontsert. — 9.15 kvarteti-kontsert. — 10.15—11.15 lauluettekanded.

HAMBURG (394,7) 6 laulud laudi saatel. — 7 ajaviitemuusika. — 9 viiulikontsert.

KÖNIGSBERG (329,7) 5.30 kontsert. — 9 ö. hebreamuusika. — 10.30 mandoliinikontsert.

KÖNIGSWUSTERHAUSEN (1250) 3.30 arstiteaduslik loeng. — 7 loeng jahist saksa metsades. — 7.55 büroorganisatsioonist ja tehnikast. — 8.20—12 Berliini eeskava.

LANGENBERG (468,8) 6 teemuusika. — 7 arstiteaduslik loeng. — 9.30 jaapani lauljanna ja flöödivirtuosi kontsert. — 11.30 kohvikukontsert.

LEIPZIG (365,8) 5.20 kontsert. — 7.30 loengud. — 9.15 novellide õhtu. — 11.15—1 ö. tantsumuusika.

MÜNCHEN (535,7) 5.30 triokontsert. — 8.30 kirju õhtueeskava. — 10.35 kammermuusika.

STUTTGART (379,7) 5.15 kontsert. — 7.15 automobiilist Stuttgardist Bagdadi. — 9 sümfoonia kontsert. — Lõpuks muusika soovide järele.

BERN (441) 10.20 ja 11.05 ö. kuursaali orkester.

BRNO (441,2) 8 lõbus õhtu. — 10 tantsumuusika.

BRÜSSEL (508,5) 6 kontsert. — 9 „Mouguil“, ooperett 3 jaos. — 10 orkestrikontsert.

BUDAPEST (555,6) 5 koorikontsert. — 6.02 laul gitarril saatel. — 9.15 Mendelssohni õhtu.

DAVENTRY (1600) 2 ja 10.20 ö. Londoni eeskava. — 12—1 ö. tantsumuusika.

DUBLIN (319,1) 9 ö. koorilaul. — 11 orkester.

HELSINGI (375) 12.30 laul ja kontsert. — 6 loeng. — 7.10 deklamatsioon, instrumentaal- ja vokaalmuusika. — 9.45 päevauudised.

HILVERSUM (1060) 7.50 kontsert. — 8.55 grammofon. — 9.50 belgia muusika.

KOPENHAAGEN (337) 9 ö. poola luule ja muusika. — 10.30 orkester.

LONDON (361,4) 4 kvartett. — 6.15 klaver ja laul. — 7 kvartett. — 8.15 Mozarti sonaadid. — 8.45 ja 9.10 kontsert.

MOSKVA (1450) 4 alates sõnalised ettekanded. — 8 ö. kontsert või ooper.

OSLO (461,5) 9 ö. kontsert.

PARIIS (1750) 1.30, 5.45 ja 9.45 ö. kontsert.

PARIIS (458) 5 ja 10 ö. kontsert.

PRAHA (348,9) 1.15 kontsert. — 6 grammofon. — 9.10 kontsert. — 10.30 ajaviitemuusika. — 11.15 grammofon.

RIIA (449) 8 kontsert.

ROOMA (449) 9.45 suur instrumentaalkontsert.

STOKHOLM (454) 7.30 restoranimuusika.

VARSSAVI (1111) 7 tantsumuusika. — 9.30 ooperimuusika.

VIIN (517,2) 5.15 kontsert. — 7.10 loengud. — 9.05 kontsert.

Teisipäev 12 aprill

TALLINN (408) 4—5 grammofon. — 6 kõne: „Elu hoovusest“, hra Simson. — 6.30 päevauudised. — 7 orkestrikontsert. Kéler-Béla: Hispaania lustmäng. P. Lincke: Sügishäälitsus, valss. A. Grünfeld: Romanss. A. Ponichelli: Ballettmuusika ooperist „Giocconda“. L. Delibes: Sylvia, ballett-fantaasia. C. Hirn: Hoangho, hiina tants. G. Becce: Mälestused Kaprist. P. Joly: Lumesaapad, fokstrott. E. Reiterer: Türklased Viini all, marss. — 8 orelikontsert Kaarli kirikust, prl. Terkmann.

BERLIIN (483,9 ja 566) 5.30 orkester — 7.55 loengud. — 10 orkestrikontsert.

BRESLAU (315,8) 5.30 vana ja uus tantsumuusika. — 9.20 retsitatsioonid, tenor ja laul.

FRANKFURT (428,6) 5.30 kontsert. — 6.45 loengud. — 9 Stuttgardi eeskava. — 10.30 kontsert.

HAMBURG (394,7) 5.15 kontsert. — 6 loengud. — 8.30 Verdi ooper „Saatus võim“ 4 jaos.

KÖNIGSBERG (329,7) 5.30 kontsert. — 9 vaimulikkude oratooriumide õhtu. — 10.45 õhtukontsert.

KÖNIGSWUSTERHAUSEN (1250) 6 kõne rahvusest, raassist ja rahvast. — 6.30 loogikast. — 8.20 saksa kunstlaul enne Schubertit. — 9.45—11.30 Berliini eeskava.

LANGENBERG (468,8) 6 kammermuusika. — 7.35 loengud. — 9.30 kergesisuline muusika.

LEIPZIG (365,8) 5.30 kontsert. — 6.30 loengud. — 9.15 sümfooniakontsert. — 11.15—1 ö. raadiokabaree.

MÜNCHEN (535,7) 5 kapellikontsert. — 8.30 sõjaväe-orkester. — 10.15 ajaviitemuusika.

STUTTGART (379,7) 5.15 kontsert. — 9 sümfooniakontsert. — 10.30 kirju muusikaline eeskava.

BERN (411) 5 ja 6 kuursaali orkester. — 9.30 kvartett. — 10.20 ja 11.05 kuursaali orkester.

BRNO (441,2) 8, 9.30 ja 10 kontsert. — 11 Praha eeskava.

BRÜSSEL (508,5) 6 tantsumuusika. — 8.30 kontsert. — 8.45 grammofonimuusika. — 10.30 tantsumuusika.

BUDAPEST (555,6) 9 ö. itaalia muusika. — Lõpuks tantsumuusika.

DAVENTRY (1600) 8.45—1 ö. Londoni eeskava.

DUBLIN (319,1) 9 ö. ooperimuusika. — 9.35 iiri muusika. — 10.15 orel, laul, tšello.

HELSINGI (375) 6.00—6.50 loeng. — 7.10 deklamatsioon, instrumentaalmuusika, lauluettekanded. — 9.45 päevauudised.

HILVERSUM (1060) 6.40—7.25 ajaviitemuusika.

KOPENHAAGEN (337) 9 kontsert. — 12 tantsumuusika.

LONDON (361,4) 5 kontsert. — 6.15 kvartett. — 7—8 tantsumuusika. — 8.15 Mozarti sonaadid. — 7.45 Gay: „Polly“, ooper. — 10.35 kontsert. — 11.30—1 ö. tantsumuusika.

MOSKVA (1450) 4 alates sõnalised ettekanded. — 8 ooper või kontsert.

OSLO (461,5) 9—10 ö. kontsert. — 10—11 Brahmsi laulud.

PARIIS (1750) 5.45 ja 9.45 kontsert.

PARIIS (458) 9.30 kontsert. — 10.15 ooperiettekanne.

PRAHA (348,9) 6 kontsert.

ROOMA (322,6) 10 kontsert. — 11.15 restoranimuusika.

RIIA (526,3) 8 kontsert.

STOKHOLM (379,7) 7.30 grammofonimuusika. — 8.30 kontsert. — 10.45 Beethoveni sonaat.

VARSSAVI (1111) 6.15 kontsert. — 9.30 Wagneri õhtu.

VIIN (517,2) 5.15 kontsert. — 9.05 kontsert. — 10.05 Hollandi laulud.

Kolmapäev 13 aprill

TALLINN (408) 4—5 grammofon. — 6 kõne: ins. Vaheri esperantokursus. — 6.30 päevauudised. — 7 orkestrikontsert. Ch. Gounod: Avamäng ooperist „Faust“. Fr. Brase: Improvisatsioonid, valss. R. Leoncavallo: Pantins vivants. A. Rubinstein: Persia suite III. — 7.30 tenorisoolo: hra A. Trautwach. — Jatkub orkestrikontsert. R. Wagner: Fantaasia ooperist „Lohengrin“. P. Tosti: Meloodia. Rimski-Korsakov: Lüüriline legend ooperist „Sadko“. R. Eilenberg: Mustlasmuusikud. Fr. Blon: Üles, Euroopa, marss.

BERLIIN (483,9 ja 566) 6 kapellikontsert. — 8.05 loeng tervishoiust. — 8.30 Nietzsche. — 9.30 kirjandusest. — 10.30 rahvalaulud.

BRESLAU (315,8) 6.30 loengud seltskonnast. — 7 vanast testamendist. — 7.50 õigusest. — 9.15 lihavõtte-ettekanded.

FRANKFURT (428,6) 5.30 orkestrikontsert operetist „Mustlasparun“, „Geiša“ j. t. — 6.45 ja 7.15 kirjanduse lugemine. — 3 Stuttgardi eeskava.

HAMBURG (394,7) 5.30 tantsumuusika. — 7 rahvuslik kontsert. — 7.50 loeng saksa rahvuskunstist. — 8.10 õigusteadusest. — 8.35 muusikat. — 9 vaimulik kontsert.

KÖNIGSBERG (329,7) 5.30 kontsert. — 8 loeng. — 9.15 saksa eepos. — 10 sõjaväemuusika.

KÖNIGSWUSTERHAUSEN (1250) 6 loeng taimedest. — 6.30 lihavõtte-muusika. — 7 loeng tehnikast. — 7.55 põllumajandusest. — 8.20 renessansi kultuurist. — 9.30 Berliini eeskava.

LANGENBERG (468,8) 6 kontsert. — 7.35 loengud. — 9.10 kirjanduse ettekandmine. — 9.30 uuem luule ja muusika. — 11.45 kontsert.

LEIPZIG (365,8) 5.30 kontsert. — 7.30 Königswusterhauseni eeskava. — 8 loengud. — 11.15 ajaviitemuusika.

MÜNCHEN (535,7) 5 kammerkvartett, — 6 „Löbusaid lihavõtteid“, laulumäng. — 8.30 „Cavalleria rusticana“, Pietro Mascagni ooper 1 aktis ja „Bajazzo“, Leoncavallo ooper 2 aktis proloogiga. — 12 hollandi orkester.

STUTTGART (379,7) 5.15 kontsert. — 9 „Pääsuke“, Puccini ooper 3 aktis. Lõpuks löbus eeskava.

BERN (411) 6—6.30 kuursaali orkester. — 9—10.50 laude ja sonaate õhtu: viiul, klaver, laul. Kuur-saali orkester.

BRNO (441,2) 8 õ. kontsert. — 9 kuuldemäng. — 10 sõjaväemuusika.

BRÜSSEL (508,5) 6 ja 9.30—11 kontsert.

BUDAPEST (555,6) 6.15 sümfooniakontsert.

DAVENTRY (1600) 12 p. Big-Ben, kvartett, soolounbrid. — 2—12 õ. Londoni eeskava. — Vahepeal 10.20 orel. — 12—1 tantsumuusika Floriida-klubist.

HELSINGI (375) 12.30 p. soololaul, kontsert. — 6 loeng. — 9.45 päevauudised.

HILVERSUM (10,60) 7.10 orkestri kontsert. — 7.55 grammofon. — 8.25—9.25 kontserdi järg.

KÖPENHAAGEN (337) 9—10 õ. sümfoonia-kontsert. — 10.40—11.40 orkestrikontsert.

LONDON (361,4) 2—3 restoraanimuusika. — 4—5 kontsert. — 7 ja 7.45 orelikontsert. 8.15 Mozarti sonaadid. — 8.45 varietee. — 11—12 kvartett, laul.

MŌ KVA (1450) 4 alates sõnalised ettekanded. — 8 õ ooper või kontsert.

OSLO (461,5) 9—10 õ. orkestrikontsert. — 10.30 tšello-kontsert. — 11.15—1 tantsumuusika.

PARIIS (1750) 9.45 õ. kontsert.

PARIIS (458) 10—1 õ. kontsert ja tantsumuusika.

PRAHA (348,9) 6—7 tantsumuusika. — 9.08—10 puhk-pillid, laul. — 10.30—11 kerge muusika.

RIIA (526,3) 8 õ. kontsert.

ROOMA (322,6) 6.15—7.20 vokaal- ja instrumentaal-kontsert. — 10 teater.

STOKHOLM (454,5) 7.30 soome novellid. — 8 kontsert. — 9.35 Beethoveni 4. sümfoonia.

VARSSAVI (1111) 6.15 ja 9.30 kontsert: orkester, koor, laul, viiul.

VIIN (517,2) 5.15 lastenäidend. — 9.05 sümfooniaor-kestri kontsert. Lõpuks kerge õhtumuusika.

Kergesisuline muusika. L. Jessel: Katkend operetist „Schwarzwalddi tüdruk“. O. Metra: Roosid, valss. Albaniz-Tavan: Argentiina tango. A. Schir-mann: India intermetso. — 7.30 sopranisoolo: prl. Bushted ja banjosoolo: hra A. Vaarman. — Jatkub orkestrikontsert. A. Ponichelli: Suur potpourri ballet-tist „Le due Gemelle“. J. Henning: Ingo, intermetso. W. Donaldson: Georgia, folkstroott. L. Fall: Katkend operetist „Stambuli roos“. Fr. Blon: Marss.

BERLIIN (483,9 ja 566) 4 grammofon. — 5.30 retsi-tatsioonid. — 6 kontsert. — 9 Strindbergi „Lihavõtteid“.

BRESLAU (315,8) 5.30 kammermuusika. — 7.50 loeng käsitööst. — 8.20 põllumajandusest. — 9.15 Leipzigi eeskava.

FRANKFURT (428,6) 5.30 kontsert: barkaroled. — 8 Beethoven — „Missa solemnis“.

HAMBURG (394,7) 5.15 kammerorkester: rapsöödiad. — 9.15 Suur Neljapäeva kontsert.

KÖNIGSBERG (329,7) 7.15 loengud. — 9 kammer-muusika.

KÖNIGSWUSTERHAUSEN (1250) 5 loengud. — 5 loeng ameti valikust. — 5.30 muuseumidest. — 6 maa-ilmapoliitikast. — 6.30 Jaapanist. — 7 seakasvatu-sest. — 7.55 Gogolist. — 9. Berliini eeskava.

LANGENBERG (468,8) 6 teemuusika. — 7.10 loengud. — 9.15 kammermuusika.

LEIPZIG (365,8) 7.30 Königswusterhauseni eeskava. — 8 loengud. — 9.15 Bachi „Johannese kanna-tus“.

MÜNCHEN (535,7) 5.30 harmooniumikontsert. — 9 Haydni „Lunastaja seitse sõna“.

STUTTGART (379,7) 9-Gobineau „Renessans“. — 10.30 vene õhtu.

BERN (411) 6 orkester kuursaalist. — 9 kontsert. — 11.05 orkester kuursaalist.

BRNO (441,2) 8 kuuldemäng. — 9 Praha eeskava.

BRÜSSEL (508,5) 8.30 ja 10 kontsert.

BUDAPEST (555,6) 6.02 kontsert. — 8 ooperi ülekanne. — Lõpuks mustlase- ja tantsumuusika.

DAVENTRY (1600) 2—1 õ. Londoni eeskava.

HELSINGI (375) 6 loeng. — 7.10 deklamatsioon, instrumentaalmuusika ja laul. — 9.45 päevauudised.

HILVERSUM (1060) 7.40 ajaviitemuusika. — 9.50 kirju eeskava.

KÖPENHAAGEN (337) 7.30 ajaviitemuusika. — 9 „Ei-fenhügel“, Heibergi näidend 5 aktis.

LONDON (361,4) 6 loeng. — 7.20 ja 7.45 tantsumuusi-ka. — 8 loeng. — 8.15 Mozarti sonaadid. — 8.25 loeng. — 8.45 Hispaania muusika. — 10.20 loeng. — 10.35 varietee, rahvalaulud, retsitatsioonid. — 11.30 tantsumuusika.

MOSKVA (1450) kella 4 alates sõnalised ettekanded. — 8 ooper või kontsert.

OSLO (461,5) 9 kontsert. — 10.30 kvartett.

PARIIS (1750) 8.30 ja 9.30 loengud. — 9.45 kontsert.

PARIIS (458) 4 loeng. — 5 ja 10 kontsert: Beethoven, Mozart.

PRAHA (348,9) 9.08 Dvoráki „Stabat Mater“.

RIIA (526,3) 8 kontsert.

ROOMA (322,6) 9.45 ja 10 tõsine kontsert.

STOKHOLM (454,5) 8.35 vokaal- ja orkestrikontsert. — 10.45 vana tantsumuusika. — 11.30 moodne tantsumuusika.

VARSSAVI (1111) 7 vaimulik muusika. — 9.30 kont-sert.

VIIN (517,2) 5.15 kontsert. — 7.50 loeng. — 9.05 „Kristus õlimäel“, Beethoveni oratoorium. — 10.05 „Kristuse kõnelus ristil“.

Neljapäev 14 aprill

TALLINN (408) 4—5 grammofon. — 6 kõne: dr. A. Liin. — 6.30 päevauudised. — 7 orkestrikontsert. —

Reede 15 aprill

TALLINN (408) 9.25 Kaarli kiriku kellad. — 9.30 jumalateenistus Kaarli kirikust. — 3 p. l. jumalateenis-

- tus apostliku õigeusu Issanda muutmise kirikust. — 5 liturgiline jumalateenistus Kaarli kirikust.
- BERLIIN** (483,9) — 10 h. vaimulik kontsert. — 5 Wagner: „Parsifal“, ooper 3 aktis.
- BRESLAU** (315,8) 11.30 h. harmooniumikontsert. — 12.30 hommikuteenistus. — 1 Liszti oratoorium „Kannatus“. — 5 Berliini eeskava.
- FRANKFURT** (428,6) 12.30 h. kontsert. — 5.30 kannatuse muusika. — 9.15 vaimulikud aariad ja Strindbergi „Lihavõtted“.
- HAMBURG** (394,7) 10.15 kannatuskontsert. — 6 kvartett. — 9 klaverikontsert. — 10 „Bordesholmi Maria kaebus“, vaimulik muusikaline näidend.
- KÖNIGSBERG** (329,7) 10 hommikuteenistus. — 12 tõi kontsert. — 8.15 loeng.
- KÖNIGSWUSTERHAUSEN** (1250) 10—11 h. ja 5—11 ö. Berliini eeskava.
- LANGENBERG** (468,8) 10 hommikukontsert. — 12 Suure Reede reitsatsioonid. — 6 päevakohased loengud. — 8.15 Händeli oratoorium „Jephta“.
- LEIPZIG** (365,8) 9.30 orelikontsert. — 10 hommikuteenistus. — 12 loeng. — 1 muusika. — 5 „Lunastaja seitse sõnariistil“, Haydni oratoorium. — 7.15 loeng. — 9.15 „Kolm Mariat“, Mozarti kannatuskuuldemäng.
- STUTTGART** (379,7) 12.30 kannatusmuusika. — 3 loengud. — 4 kannatusmuusika. — 6 loengud. — 8 Bach „Matteuse kannatused“. — 10 kontsert.
- BERN** (411) 12 matinee. — 2 ja 5 kontsert. — 9 vaimulik kontsert.
- BRNO** (441,2) 1—11.15 ö. Praha eeskava.
- BRÜSSEL** (508,5) 9 ja 10 ö. suur kontsert.
- BUDAPEST** (555,6) 11 jumalateenistus.
- DAVENTRY** (1600) 5.30—11.30 Londoni eeskava.
- HELSINGI** (375) 12.30 soololaul, kontsert. — 7 loeng. — 9.45 päevauudised.
- HILVERSUM** (1060) 6.40 ajaviitemuusika. — 9.50 kontsert.
- KOPENHAAGEN** (337) 10 ja 2 jumalateenistus. — 8.20 Strindbergi „Lihavõtted“, 3 aktis.
- LONDON** (361,4) 7 orkester. — 8.15 jumalateenistus. — 9.15 orkester ja koor.
- MOSKVA** (1450) 4 alates korralised ettekanded. — 8 ö. ooper või kontsert.
- OSLO** (461,5) 11.30 ja 7 jumalateenistus. — 9 Bach: „Matteus-passioon“.
- PARIIS** (1750) 1.30, 5.45 ja 9.30 kontsert.
- PARIIS** (458) 3 kontsert. — 10 vaimulik kontsert.
- PRAHA** (348,9) 1 vaimulik kontsert.
- RIIA** (526,3) 8 kontsert.
- ROOMA** (449) 6.15 kontsert hotellist. — 10 vaimulik kontsert.
- STOKHOLM** (454,5) 8.10 Bach: „Matteus-passioon“. — 10 solistidekontsert.
- VARSSAVI** (1111) 7 kontsert.
- VIIN** (517,2) Ei saada.
- Svensden**: Persia tants. — M. Glinka: Katkend ooperist „Ruslan ja Ludmila“. — 7.30 ksülofonisoolo: Harry Forster. — Jatkub orkestrikontsert. R. Marrenco: Fantaasia balletist „Armastus“. G. Becce: Lüüriline intermetso. H. Berlioz: Sülfide tants „Fausti needmisest“. Beriot: Ballett-fantaasia, viiulisoolo. R. Herzer: Marss. — 12 ö. jumalateenistus apostliku õigeusu Issanda muutmise kirikust.
- BERLIIN** (483,9) 4.30 grammofon. — 5.30 kapellikontsert. — 8 loengud. — 9.30 puhkpillikontsert.
- BRESLAU** (315,8) 5.30 ajaviitemuusika. — 7 loengud. — 9.15 Liszti muusika.
- FRANKFURT** (428,6) 5.30 kontsert. — 8.15 loengud. 9.15 sümfooniakontsert.
- HAMBURG** (394,7) 5.15 lihavõttelaulud. — 6 teemuusika. — 8 Goethe „Faust“.
- KÖNIGSBERG** (329,7) 5.30 kontsert. — 7.30 loengud. — 9.15 Nilsoni „Igaüks“. — 11.10 kontsert.
- KÖNIGSWUSTERHAUSEN** (1250) 5.30 loeng kasvatusest. — 6 ametiasutustest. — 7 majandusest. — 8 tehnikast. — 7.55 lihavõtted luules. — 9.30 Berliini eeskava.
- LANGENBERG** (468,8) 6 teemuusika. — 7.35 loeng Indiast. — 8.15 aiandusest. — 8.40 Karl Marxist.
- LEIPZIG** (365,8) 5.30 kontsert. — 7.15 loengud. — 9.15 katked kuulsatest draamadest: „Egmont“, „Othello“ j. t. — 11.15 orkester.
- MÜNCHEN** (535,7) 6.30 loeng. — 9 orkester.
- STUTTGART** (379,7) 5 ajaviitemuusika. — 7.45 loengud. — 9 kammermuusika. — Lõpuks Terramare'i „Surma mäng“.
- BERN** (411) 5 ja 6 kuursaali orkester. — 9 lauludeõhtu. — 9.30 kuursaali orkester. — 10 lauludeõhtu. — 10.20 ja 11.05 kuursaali orkester. — 11.30 tantsumuusika.
- BRNO** (441,2) 7.30 Praha ülekanne.
- BRÜSSEL** (508,5) 6 tantsumuusika. — 9 kontsert. — 10.15 tantsumuusika.
- BUDAPEST** (555,6) 9.15 ö. orkestrikontsert. — 11 mustlasmuusika.
- DAVENTRY** (1600) 4—1 ö. Londoni eeskava.
- HELSINGI** (375) 6 loeng. — 7.10 deklamatsioon, instrumentaalmuusika, laulude ettekanded.
- HILVERSUM** (1060) 6.10 ja 7.40 kontsert. — Lõpuks kinomuusika.
- KOPENHAAGEN** (337) 4 teekontsert. — 9 daani õhtu.
- LONDON** (361,4) 4 orkester. — 7 ja 7.45 kontsert. — 8.15 Mozarti sonaadid. — 8.25 loeng. — 9.45 bassisoolo. — 10.35 varietee. — 11.30 tantsumuusika.
- OSLO** (461,5) 8—9 ö. kontsert.
- PARIIS** (1750) 1.30 kontsert. — 5.45 jazzmuusika. — 9.30 kontsert.
- PARIIS** (458) 3 ja 4 kontsert. — 9.45 loeng. — 10 kontsert.
- PRAHA** (348,9) 7.30 sega muusikaline eeskava. — 9.30 kontsert.
- RIIA** (526) 8 kontsert.
- ROOMA** (322,6) 2.30 kontsert. — 6.15—7.20 vaimulik kontsert. — 10 teatriülekanne.
- STOKHOLM** (454,5) 7.50 kontsert. — 11 ö. tantsumuusika.
- VARSSAVI** (1111) 6.15 kontsert. — 7 ülestõusmiste-teenistus.
- VIIN** (517,2) Wagneri ooper „Parsifal“, 3 jaos.

Laupäev 16 aprill

- TALLINN** (408) 4—5 grammofon. — 6 deklamatsioon: hra F. Moor. — 6.30 päevauudised. — 7 orkestrikontsert. G. Weber: Avamäng ooperist „Oberon“. E. Schütt: A la bien aimée, valss. J.

KINGITUS

Raadioharrastaja päevikust

Tänane päev viis mind hulga maad Milly südamele lähemale. Ja tänu selle eest võlgnen raadiole, mu väikesele detektoraparaadile, mille muretsesin, et lõbusalt veeta vabu tunde siin halli provintsilinna igavuses.

Ta on äärmiselt huvitatud raadiost. Ja kui kahekesi peakuulajat tarvitatakse, siis osutub füüsiline ja hingeline lähenemine paratamatuks. Me kuulasime Straussi „Valsiunistusi“ ja unistasime ise õnnest, mis oli meil nii lähedane ja kõitev.

Mu otsus on kindel: Ma kingin Millyle sünnipäevaks raadioaparaadi. Lampaparaadi, mis püüab rõõmuhelid igast ilmakaarest.

See oli õnnelikumaid päevi mu elus. Kuidas ta rõõmustas!

Juba varasel hommikutunnil ruttasin ta maja poole, aparaat kaenlas. Õnn, et polnud inimesi tänaval. Tuttavad oleksid mõelnud: kuhu ta läheb? Maavalitsuse sekretär koidiku ajal tänaval, tassib rasket kasti... Mis see tähendab? Mine hakka maailmale seletama, milles asi.

Teenijatüdruk Triinu, kellega kokku räägitud, avas mulle ukse.

Ehitagu aga noorherra julgesti oma aparaati. Preili käinud õhtul teatris, koju tulnud peale keskööd — ei ta enne kella kümnet voodist välja tule.

Antenniga oli häda. Mu pea ei kannata kõrgele ronida. Pealegi, kuidas see kõlbab, maavalitsuse sekretär Johannes Müllk ronib maja katusel! Õnneks tuli majaperemehe poeg appi, kel raadioasjandus just erialaks. Ta viis antenni korstna tippu ja ütles: — Sellega võite kuulda kas või Londonit! Nüüd paneme maaihenduse ja töö tehtud.

Kell pool kümme levisid valjuhääldajast võimsad koraalihelid tubadesse. Vana Triinu seisis ristiskäsil,

vesi silmas ja liigutas viisi järele suud. Siis ilmus tema. Ilmus üllatunult ja rõõmust särades. See olivat ta ilusmaid hällipäevi. Ma toonud talle kiriku koju...

Pärast tulid mõned sõbrad, tuttavad, me veetsime ilusa päeva. Täna õhtul lähen jällegi tema poole. Ta ei oska ju veel üksi aparaati käsitada.

*

Mu käsi tõrgub... Mu aju ei mõtle... Ma tean ainult, et kõik on kadunud. Mu armastus. Mu elu õnn... Kes sundis mind seda neetud aparaati viima ta tuppa! Miks ei purustanud pikne kõik maailma saatejaamad... Miks mängib saatuse julm käsi niiviisi inimõnnega!

Õnnetus algas nii. Kuulasime Tallinnast päevauudiseid. Siis korruga: — Halloo! Halloo! Siin Tallinna ringhääling. Kõneleb härra Amandus Jalakas oma Venemaa muljetest.

Mulle löödi nagu pähe. Milly kahvatas. Vaat, kus ootamatus; vaat, kus õnnetus...

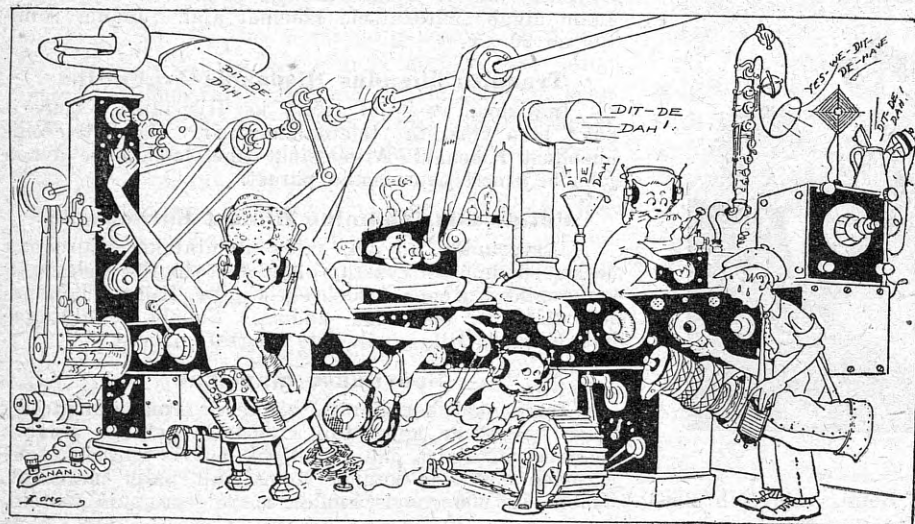
Amandus Jalakas on mees, kes oli aastate eest Milly südame kontsessioonäär. Kui palju on mul vaeva maksnud teda sealt välja tõrjuda... Nüüd tema Tallinnas ja kõneleb oma muljetest, kuna üldine arvamine oli see, et Jalakas hukkunud Vene revolutsiooni keerises. Ah, kuidas oleksin tahtnud keerata Tallinna kus seda ja teist, millise hooga oleksin hüpanud kõigea, mis mul on, ruuporisse, et lämmatada seda juttu Nõukogude viletsustest, vanglaist ja gpu-lastest.

Mul polnud aga midagi teha, sest Milly kuulas sellise andumusega, nagu kuulab usklik kirikus jutlust.

Pärast ütles: — Pean Tallinna sõitma, Johannes. Pean sõitma kohe, järgmise rongiga. Kas tohtisin ma või mis õigus oli mul teda tagasi hoida. Ta sõitis.

*

Nüüd on ta Tallinnas. Tema juures. Amandus Jalakas võib rõõmustada: Teda tervitab vabanenud

Universaal-kõigilainete- ultraturundlik - supervas- tuvõtja

See on ideaalne vastuvõt-teaparaat, mis oma käsitus lihtsuse ja võimete poolest ületab kõik senised vastuvõtjad. Tema lihtsat töötamisviisi illustreerib kõrvalolev pilt kõige kujukamalt. Kõige selle juures on selles aparaadis läbi viidud äärmisekokkuvõlu mõttes. Voolu sünnitavad dünamod, mida puuris jooksev orav ümber veab.

kodumaa. Teda tervitab ilusaim õis kodumaa nurmelt. Ja mina? ... Täna ei edenenud kantseleis tööd kuidagi. Ühed ja teised toimingud. Maavalitsuse koosolek neljakümne viie päevakorrapunktiga. Kurat võtku kõik koosolekud! Mina lähen koju. Olen haige. Olen hingest purustatud. Olen hauale küps.

*

Milly tuli tagasi!

Tuli küll rusutult, kurvanäoliselt, aga mulle ta avaldas terve lunastusevaangeeliumi. Tema olevat jätnud Amandus Jalakase igaveseks. — Tema pole enam see, mis oli enne. Ehkki tõrvab Nõukogude režiimi, on ta ise sealt vaateid ja töökspidamisi kaasa toonud, mis mind üllatasid, seletas Milly. — Ma jäägu tema korterisse. Misjaoks võõrastemajja. Iganenud eelarvamistega ei maksvat arvestada. Nüüd vabamad ajad ja vahekorrad. Näete Venemaal: täna abielu, homme lahutus. Mina küsisin, kas ka tema üle elanud selliseid ühepäeva-abielsid. Tema jaatab. Olnud kolmepäevane. Ja kihlveo peale. Sõbrad öelnud, et tema, Jalakas, ei suuda lahkuda niipea neist, keda peetakse kütkestavamaks kogu linnas. Tema vastu, et suudab, ja kihlvedu olnud küps. Siis registreerimine ja abielu. Kolme päeva pärast teostanud Jalakas vapralt lahutuse, ehkki see sammetsilmaline neid tal nuttes kaelas rippunud ja endale ta juures ulualust palunud — kui mitte naisena, siis vähemalt tema orjana.

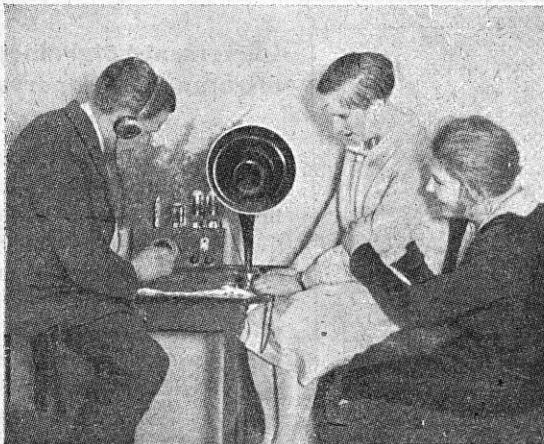
Nii jutustanud Amandus Jalakas, ise hoolimatult naerdes. Milly põgenenud ta juurest, ilma et oleks annud endisele austajale kättki.

Ma läksin teda koju saatma. Täna las' raadio otsib ilmaruumist ilusamaid helinaid, ütles Milly, — sest täna kadusid viimased varjud mu hingest, mis mineviku mälestustena seal püsisid ja mu eluõnne tumestada ähvardasid.

Kes oli õnnelikum kui mina!

Ja seda kõik raadio abiga. Me ootame nüüd kevadpühi, et kuulata iluhelinaid, mis tulevad kaugelt, aga leiavad vastukaja meie südameis.

Heini.

Kingitus —

küll mitte see, millest jutustab Heini, vaid võib olla umbes sarnane.

Uus raadioettevõte

Nagu kuulda, on rühma ägaramate ühistegelaste eesvõttel organiseerimisel „Ülemaaline Raadiohuviliste Ühing“, mille eesmärgiks on rea tänuväärne ülesannete täitmine. Ühingu põhikirjas on muuseas ette nähtud kodumaa raadiotööstuse ja -kaubanduse arendamine, raadioteadmiste levitamine oma liikmete seas, ringhäälingu-saatejaamade organiseerimine jne. See ühistegelisel alusel seisev ettevõtte peaks huvitama kõiki raadioharrastajaid.

Jazzband lämmatab SOS-i

Selle pealkirja all toob „Funk“ viimane number soome rootsikeelse ajalehe „Hufvudstadsbladet“ järele teate, nagu oleks Tallinna ringhääling lämmatanud Soome lahes tormi käes oleva saksa mootorlaev „Frithjofi“ hädasignaali, SOS-i.

Kella 8 ajal õhtul võtnud Hangö jaam vastu laeva SOS-signaali. Õnnetuskoht olnud aga Hangöst, samuti Helsingist väga kaugel. Et Hangös päästeabinõusid pole olnud, pöördud selleks Helsingi poole, kust abipalve traadi teel edasi antud Tallinna, mis õnnetuskohale kõige lähemal. „Frithjofi“ hädasignaale pole raadio teel Tallinnas saadud vastu võtta, sest et seal parajasti uus tugev ringhäälingu jaam saatnud jazzmuusikat.

Laeva ähvardanud vahepeal hukkimine. Õnnetuslaeva vastuvõtteaparaat kuulnud abi lubamise asemel ainult jazzmuusikat. Seda seisukorda kirjeldatakse väga paksudes värvides. — Lõpuks olevat laev siiski Tallinna päästetud.

*

Nagu meile Ringhäälingu juhatus teatab, on need soome rootslaste vanameelse lehe etteheited Tallinna ringhäälingu jaamale täitsa alusetu. Jaam on hädasignaali kstes viibimata tegevuse lõpetanud, et võimaldada ühenduse loomist merehädalisega. Samuti teab iga ringhäälingukuulaja, et meie saatejaam sel ajal pole kunagi saatnud jazzmuusikat. Nii jääb täitsa arusaamatuks, mida leht selle alusetu süüdistusega on tahtnud saavutada.

Uus ringhäälingu jaam

Hiljuti sai valmis uus Inglise ringhäälingu jaam Daventry-junior. Jaama laineks on ette nähtud 400 m. Jaam algab saatekatseid lähemal ajal. Jaama võimsus on 20 kw.

Traaditu ühendus Hispaania-Argentiina

Inglismaa eeskujul tahab ka Hispaania Ameerikaga luua traadita telefoniühendust. Raadiotelefoniühendust Hispaania-Argentiina vahel loodetakse avada juba hiljemalt poole aasta pärast.

Piltide edasiandmine Hiinast Euroopasse

Arvestades huviga, mida ilmutatakse Euroopas Hiina sündmuste vastu, hakkasid inglise telegrafikompaniid Euroopa ajalehtedele pilte Hiina sündmustest telegrafi teel edasi andma. Selleks kasutatakse üht Euroopa-Hiina vahelist telegrafikaabelit.

Soovitakse muusikat

Inglismaal korraldatud amkeedile ringhäälingu jaamade eeskavade asjus tuli 1.285.083 vastust. Kaaluv enamus vastajaist, üle 1 miljoni, soovis ringhäälingu jaamade eeskavas kuulda võimalikult palju muusikat. Umbes 115.000 soovis kuulda spordi- ja muid teateid.

MUST LAINE

Amandus Schäfer võeti kõva hallooga vastu, kui ta ähkides pooletunnilise hiljaksjäämisega „Musta laine“ raadioklubisse astus, uus vastuvõtja õrnalt rinnale surutud. Kui ta kõigil vastusirutatud käsi raputanud, istus ta oma alalisele kohale ning avas enda leiduse.

„Lapsed,“ ütles ta hinge tõmmates, „ma olen väsinud kui koer ning vaevalt oleksin tulnud, kui ma poleks tahtnud teile näidata oma uut kõigi-lainetevastuvõtjat. Kuid ärge laske end eksitada. Ma joon enne ühe klaasikese.“ Amandus tellis endale grogi ja hakkas sellega end kinnitama piserdava peenikese sügisvihma vastu.

Järele mõeldes kuulas ta esimehe ettekannet uutest lampidest; oli raske jälgida komplitseeritud valemeid. Kuid ka kõige pikemal ettekandel on kord lõpp ning kõik klubi liikmed tormasid Schäferi juurde. „Amandus, Amandus! Nüüd välja oma uudistega!“

Meelitatult astus Amandus poodiumile, pistis parema käe päka uhke naeratusega vestitasku ning algas: „Kallid klubikaaslased! Teie teate, et kogu eeter on täis laineid, mis ainult ootavad püüdmist. Kui palju see meil võimalik, see oleneb meie leidlikkusest. Minul on korda läinud, tarvitades mikromeeterkravisid, koondata kahele kondensaatorile suuremat lainepiirkonda, kui õnnestunud ühelgi teisel enne mind. Minu aparaat, mille ma klubi auks olen nimetanud „Must laine“, võtab vastu igasugu kehade sünnitatud võnkeid ilma elektriliste vahekandjateta. Kuid milleks teha nii palju sõnu. — Me astume lühikeste lainete piirkonda. Ma töötan valjuhääldajaga, nii et te asjas võite ise veenduda.“

Valjuhääldajast kostis madal urisev hää, millest kõigil kerge oli tunda klubilokaali peremeest. „Kahetsen väga, kuid suur tagumine tuba on kinni. Seal istuvad härrad raadioklubist. Kuid kaua ei taha ma enam kuulata nende valjuhääldaja rөөkimist. Istuvad seal kogu öö ainukese õllekannu juures ning...“

Piinlikult puudutatult pööris Amandus kondensaatorit kolme kümnendiku kraadi võrd edasi. Kuulavate klubiliigete kõrvu kostis õrn tenor:

„Kallim, täna õhtul tahan su täielikult...“ Järgnes vihast värisev naise hää: „Häbematu inimene, mis tuleb teil ometi mõttesse! Silmapilk kaduge mu lähedusest või ma kutsun viibimata politsei!“ Kõik irvitasid ja Amandus seletas tähtsa näoga: „Mu härrad! Te näete siin jälle, et meie linna hea moraalne kuulsus pole muinasjutt. Sellest siis ka meie piiramatu usaldus oma naiste vastu.“

Jälle pööris ta kriipsukese, kui valjuhääldajast kostis hele kisa: „Appi! Appi! Rөөvid!“ Jäme mehehää vastas rahustades: „Ärge eksitage oma naabrite rahulikku und, armuline proua. Te võite rahulikult edasi magada. Me kergendame ainult natuke teie rahakappi. Olge hea, tarvitage telefoni, kui see teile meeldib. Enne kui unine telefonipreili teile ühenduse andnud, oleme meie juba kodus.“ Sisse-murdja näis olevat öieti tabanud, sest kõik jäi vaikseks ning Amandus läks jälle sajandiku kraadi võrd edasi. Ta juhtus ühele telefonikõnele.

„— — — on homme kassa revisjon. Öhk on paks, Kurt! Ma sõidan täna õhtul kell 11,42 minema. Kuhu? Amsterdami Viisum on mul juba kolm nädalat taskus. Ma katsun Pariisi saada. Hea, siis sõidame Kölni ühes. Oled sa pearaamatu põletanud? Suurepärane! Poole tunni pärast kohtame — — —“ Kõne muutus arusaamatuks. See kurvastas Schäferit, sest ta mõtles juba tasu peale, mis võiks saada kelmide tabamise eest.

Klubiliikmed olid vaimustuses. See oli ometi midagi hoopis muud, kui alaline raadiomusika ning igavad kõned. Amandus seletas kavalalt: „Armsad sõbrad! Loomulikult on mul alati võimalik ka oma korterist tungivaid laineid vastu võtta, kuna ma eetrivõnkumisi seal olen just eriti uurinud. Üks silmapilk — nii, ma pööran kondensaatori 0,624 peale.“ Kuuldi ust lukku langevat. Siis naise häält:

„Tere õhtust, Karl!“ Schäfer kahvatas. — Karl? Kes võiks see olla? Et see tema naise hää oli, seda võis ta vanduda. Amanduse veri hakkas keema, kui ta kuulis selle peale kahte südamlikku suudlust. Sammud kustusid. „Ahaa,“ mõtles ta, „nad lähevad elutuppa.“ „Nii, Karlike, istu sohvale. Ma vaatan midagi suupärast õhtueineks. Siin on ka sigarid.“ — Nüüd suitsetab see lurjus veel minu sigareid! mõtles Amandus tigidalt. Ta pilk langes ümberolijatele, kes kõik saatanlikult irvitasid. On ju kahjurööm alati olnud puhtam ja ülevoolavam kõigist rөөmudest. Hea meelega oleks ta selle neetud laine jätnud, kuid kangelaslikult tahtis ta karika tühjendada lõpuni. Oli kuulda tule raksumist, vee kihisemist, riistade klirinat ning siasinna ruttavaid samme. Kibedalt mõtles Amandus: — Minu eest ei hoolitse ta kunagi nii. Toa uks kriik-

sus. „Siin ma nüüd olen, Karlake.“ — Kurat võtku, kui õrnalt see ometi kõlas! — Schäfer pigistas käed rusikasse. Jälle südamik suudlus. „Nüüd toida end aga korralikult. Ma ise ei saa süüa, sest olen nii õnnelik.“ Mehe hääl küsis murelikult: „Oled sa aga kindel, et su vanamees äkki koju ei tule?“ Hele naer selle peale: „Ah see? Kui ta teiste idiotidega seal raadioklubis istub, ei tule ta kunagi enne kella üht. Täna on ta nii minema hiilinud, et ta vist arvab, et ma ei teagi ta kodust äraolekut. Ma rõõmustasin pööraselt, kui see vana eesel läks ning kutsusin otsekohe sinu.“ Jälle matsatav suudlus. See oli juba liig. Koledad tapamõtted tekkisid Amanduse äritatud ajus. Maha lööksin ta, selle, kui...

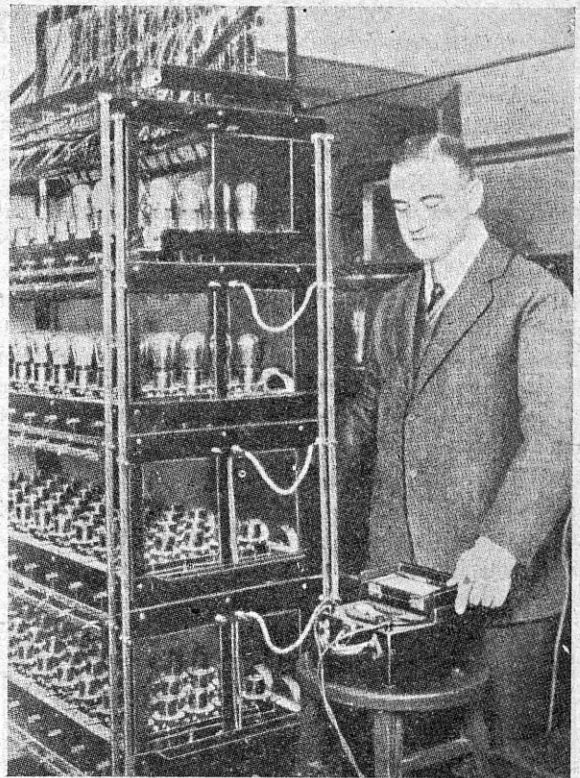
Keegi haaras ta käsivarrest: „Noh, Amandus, välja maganud? Kell saab juba üks. Kuid sa norskasid tööpoolest nagu hobune.“

Juhmilt vaatas Amandus ümberolijatele ning enese ees seisvale kõigi-lainete-vastuvõtjale. Ta hõõrus une laugelt. Jumal tänatud! See oli siis ainult paha unenägu. Jaa, jaa, seda teeb väsimus, paha vihmane ilm ning grog.

Uimaselt astus ta läbi vihmade öö kodu poole. Ta sakesi hiilis ta trepist üles, avas ettevaatlikult ukse, nuhkis köögis ja elutoas — võib ju unenäoski olla terake tõtt — kuid ei leidnud midagi kahtlast. Raskus langes ta südamele ning ta surus oma magava naisukese põsele suudluse, mis hääletugevuselt ei jätnud midagi soovida.

Emil Rath.
Tõlkinud A. K.

Ameerika rekord — 200-lambiline vastuvõtja

New-Yorki detektoris!

Zagrebist teatakse „Funkile“: 20. veebruaril võeti Zagrebis lühilaine-vastuvõtjaga vastu ameerika Schenectady saatejaama, mis töötab lainel 32 ja 79 m. Eriti hea oli vastuvõtt 3—5 homm. Vastuvõetav anti Zagrebi saatejaama kaudu edasi. New-Yorgist saadeti üksikasjalist ettekannet R. Wagneri „Nürnbergi meisterlauljatest“ muusikanäidetega; sellele järgnes haruldase selguse ja tugevusega jazz-muusika. Zagrebi raadiosõpradel oli seega võimalus kuulda New-Yorki detektoris. Lampaparaatidega on aga Zagrebit kuulnud kuni Inglismaani, kus kuulajad algul kuidagi aru ei saanud, kuidas nad võisid ameerika jaama kuulda sellasel laineikkusel.

Varssavis Ameerikat kuulnud

Nagu meile Varssavist teatakse, on seal ühel amatööril 19. veebruaril s. a. kell 3.30 h. korda läinud 5-lambilise Balticu stabilidüünvastuvõtjaga kuulata Ameerika saatejaama Atlantic City. Vastuvõtt olnud sedavõrd tugev, et võis tarvitada valjuhääldajarki.

Kuna vastuvõtt oli samal ajal, kui ameerika jaama transleeris Zagrebi saatejaam, kaldume arvamisele, et vastuvõtt ei olnud otseteed Ameerikast, vaid oli Zagrebist.

Majade radiofitseerimine

Hulli linnavalitsus Inglismaal on annud määruse, mille järele uuesti ehitatavad majad tulevad tingimata varustada antennimastidega — iga nelja üürniku kohta üks antenn. Majaperemeestel on õigus antennide kasutamise eest teatavat väikest maksu võtta.

Uusi raadiotelegrafiste kaitseväs

Suurem osa meie raadiotelegrafiste on omandanud erihariduse ja kutse kaitseväs, sädetelegrafi kompaniis ja hiljem sidepataljonis. Neist raadioõppeasutustest on käesoleva ajani välja lastud üle 200 raadiotelegrafisti, kellest suur osa on teenistuses kodumaa ja välisriikide kalda- ja laevaraadiojaamades.

1. aprillil s. a. laskis sidepataljoni õppekompanii välja 3. lennu raadiotelegrafiste, kes asusid tööle kaitseväs raadiojaamades.

Sidepataljoni õppekompanii raadioklassidesse määratakse ajateenijaid kaitsevälasi, kes peale õppekursuse lõpetamist ülendatakse allohvitserideks ning raadio-mehaanikutena ja raadiotelegrafistidena määratakse teenistusse kaitseväs raadiojaamadesse. Raadiotelegrafistide väljaõppe rajajaks 1919. a. oli ringhäälingu kuulajatele hästi tuntud major Olbrei. Hiljem juhatas õppetöid leitnant Enok. Viimasel kahel aastal on raadioklassi juhatajaks noorleitnant J. Pals.

Raadio-klubi „Audio“ esimees hra Ilves

14. jaanuaril s. a. oli klubi esimene üldkoosolek, kus valiti 3-liikmeline juhatus ja revisjonikomisjon. Juhatusse valiti hrad Ilves (esimees), Peips (sekretär) ja Laane (laekahoidja). Liikmemaksuks määrati 100 mk. aastas, aparaatide proovimismaksu à 200 mk. Klubi sissetulekute suurendamiseks otsustati korraldada pidusid, millest saadud sissetulekuid kasutada klubi tegevuse laiendamiseks.

Käesoleva ajani on toime pandud kaks pidu. Ja kui maapind kuivaks läheb, võib oodata kolmandat.

Praegune juhatus on oma liikmete eest tõsiselt hoolitsenud, on teinud võimalikuks saada raadio osi ilma vahetasuta. Klubi juures on sisse seatud ka akkumulaa-torite laadimine, kus iga klubi liige võib väikese tasu eest oma akkumulootoreid laadida.

Aparaatide proovijateks on hrad Pruuden ja Kaasik. Klubi büroo asub Kungla tänaval nr. 7, kust saab teateid klubi eesmärgi ja tegevuse kohta; ühtlasi võib ka sooviavaldused liikmeks astumise asjus adresseerida sinna.

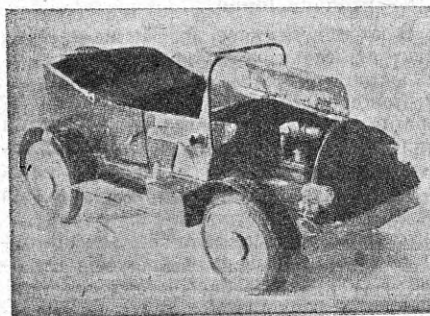
Liige.

Viljandi raadioklubi „Audio“

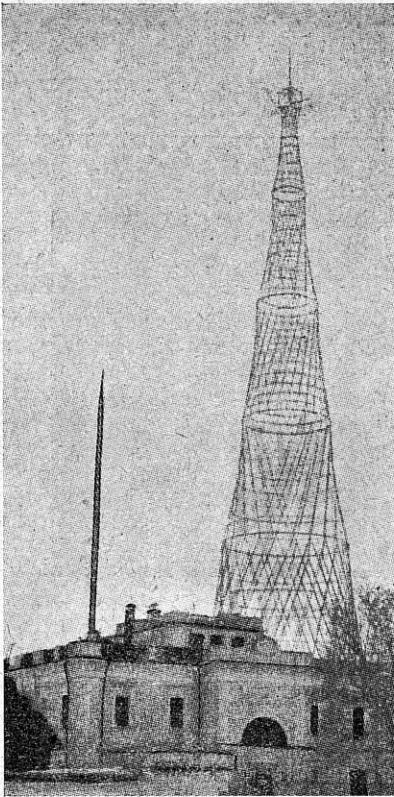
Möödunud aasta lõpul registreeris siseminister Viljandi raadioklubi „Audio“ põhikirja.

Klubi asutamise mõtte algatas rida agaramaid Viljandi raadioharrastajaid.

Kui klubi asutamine laiematele ringidele teatavaks sai, hakkas liikmeks astumise sooviavaldusi tulema kogu Viljandi maakonnast.

Mitte auto vaid Moskva mehe detektorvastavõtja.

Suur Komintern

Ülaltoodud pilt kujutab Moskva uue hi'glavõimsusliku ringhäälingujaama hoonet ja raadiomasti Šabolevkaš. Jaama pidulik avamine, mille ehitamine oli alanud juba 1925. a., oli 18. märtsil.

Nagu me juba eelmises numbris teatasime, on jaama võimsus umbes 40 kw antennis. Sellega on see jaam kõige suurem kogu Euroopas. Kahjuks puuduvad täpsed teated jaama lainepikkuse ja saateaja kohta. Sellest ei kõnele poole sõnagagi isegi vene ametlik raadioleht, kus küll pikalt ja laialt kirjeldatakse jaama avamist. Kuuldavasti on jaama lainepikkus umbes 1000—1300 m.

Nagu „Funk“ teatab, saatvat jaam lainel 1450 m öösel 12—8 homm. See teade näib aga vananenud olevat.

Esperanto kursus

Villem Vaher.

Viies õppetund — kvina leciono.

Kesksõnade lõpud:

	olevikus	minevikus	tulevikus
tegevikul	— ant —	— int —	— ont —
tehtavikul	— at —	— it —	— ot —

Näiteid: legánta knabo (lugev poiss); legínta knabo (lugenud poiss); legónta knabino (tulevikus lugev tütarlaps); legáta libro (loetav raamat); legíta numero de la gazéto (loetud ajalehenumber); legóta románio (tulevikus loetav romaan).

12) Eitavates lausetes ühe eitava sõna tarvitamisel langeb eitus ne (ei) välja: Mi neniam vidis lin — mina mitte kunagi (ei) näinud teda.

Harjutused.

1. Mi¹ estas² en³ la⁴⁷ ĉambro⁴ kaj⁵ aŭskultas⁶ la radíon⁷. Mi aŭdas⁸ per⁹ la oreloj¹⁰.

2. Mi rigardas¹¹ supren¹². Kio¹³ estas² supre¹⁴? Supre estas la plafono¹⁵. Mi vidas¹⁶ la plafonon¹⁷ per⁹ la okuloj¹⁸.

3. Mi rigardas¹¹ malsupren¹⁰. Kion²⁰ mi vidas¹⁶ tie²¹? Tie estas la planko²². Sur la planko²² estas loĝita²⁴ la mebloj²⁵ la tablo²⁶, la seĝoj²⁷, la sofo²⁸, la ŝranko²⁹. Mi sidas³⁰ sur²³ la seĝo³¹ apud³² la tablo²⁶.

4. En³ la angulo³³ de³⁴ la ĉambro⁴ estas la forno³⁵. Oni³⁶ hejtas³⁷ la fornon³⁸ vintre³⁹, kaj⁵ tiam⁴⁰ ĝi⁴¹ varmigas⁴² la ĉambron⁴⁹. Somere⁴⁴ la forno³⁵ ne⁴⁵ estas hejtata⁴⁶. Oni³⁶ hejtas³⁷ la fornon³⁸ per⁹ ligno⁴⁰. Somere⁴⁴ la forno estas malvarma⁵⁰.

5. La ĉambro havas⁵¹ kvar⁵² murojn⁵³. Sur²³ la muroj⁵⁴ oni³⁶ vidas¹⁶ bildojn⁵⁵. La bildoj⁵⁶ estas belaj⁵⁷.

6. En³ la muroj⁵⁴ estas truoj⁵⁸ por⁴⁸ la fenestroj⁵⁹ kaj la pordoj⁶⁰. Tra⁶¹ la fenestroj⁵⁹ la lumo⁶² penétras⁶³ ĉambron⁴³, tra la pordoj⁶⁰ mi eliras⁶⁴ kaj eniras⁶⁵. en³ la Elirinte⁶⁶ kaj enirinte⁶⁷ mi fermas⁶⁸ la pordon⁶⁹. Nokte⁹³ mi fermas⁶⁸ la pordon⁶⁹ per la seruro⁷⁰.

7. Tage⁷¹ mi labóras⁷² diligénte⁷³, nokte⁹³ mi ripózas⁷⁴. Mi¹ dormas⁷⁵ en³ la lito⁷⁶. I'am⁷⁷ mi ankaŭ⁷⁸ songas⁷⁹. Trankvila⁸⁰ dormo⁸¹ estas sana⁸², maltrankvila⁸³ dormo⁸¹ estas malsana⁸⁴. Mi deziras⁸⁵ al⁸⁶ vj⁸⁷ bonan⁸⁸, trankvilan⁸⁹ nokton⁹⁰ kaj belajn⁹¹ songojn⁹²!

1 mina; 2 olen, oled jne.; 3 sees, sisse; 4 tuba, kamber; 3, 4 toas; 5 ja; 6 kuulan; 7 radiot; 8 kuulen; 9 abil, -ga; 10 kõrvad; 9, 10 kõrvade abil; 11 vaatan, vaatad jne.; 12 ülespoole; 13 mis; 14 ülevalpool; 15 lagi; 16 näen, näed jne.; 17 lage; 18 silmad; 9, 18 silmadega; 19 alla poole; 20 mida; 21 seal; 22 põrand; 23 peal, peale; 23, 22 põrandal; 24 paigutatud; 25 mööbel; 26 laud; 27 toolid; 28 sohva; 29 kapp; 30 istun, istud jne; 31 tool; 23, 31 toolil; 32 ääres; 33 nurk; 3, 33 nurgas; 32 ääres; 34 omastava tunnus, päralt; 34, 4 toa; 35 ahi; 36 -kse; 37 kütan, kütid jne.; 36, 37 köetakse; 38 ahju; 39 talvel; 40 siis; 41 tema (asja kohta); 42 soendan, soendad, soendab jne.; 43 kambrit; 3, 43 kambrisse; 44 suvel; 45 ei; 46 köetav; 47 see (artikkel); 48 jaoks; 49 puu (raitud); 50 külm; 51 oman, omad, omab jne.; 52 neli; 53 müüre; 54 müürid; 23, 54 müüridel; 55 pilte; 56 pildid; 57 ilusad; 58 augud; 59 aknad; 48, 59 akende jaoks; 60 ukсед; 61 läbi; 61, 59 akende läbi; 62 valgus; 63 tungin, tungid jne. läbi; 64 välja lähen, lähed jne. 65 sisse tulen jne.; 66 olles välja läinud; 67 olles sisse tulnud; 68 sulen, suled jne.; 69 ust; 70 lukk; 9, 70 lukuga; 71 päeval; 72 töotan, töötad jne.; 73 virgalt; 74 puhkan jne.; 75 magan, magad jne.; 76 voodi; 3,76 voodis; 77 mõnikord; 78 ka; 79 und näen, näed jne.; 80 rahulik; 81 magamine; 82 terve; 83 rahutu; 84 ebaterve; 85 soovin, soovid jne.; 86 juurde, -le; 87 teie; 86, 87 teile; 88 head; 89 rahulikku; 90 ööd; 91 ilusaid; 92 unenägusid; 93 öösel.

Translatsioon Austrias

Austria ringhäälingu-kompanii hakkab korrapäraselt transleerima välismaa saatejaamade eeskavu. Katseid on tehtud juba Varssavi, Praaga ja saksa jaamade edasiandmisega.

Ligi 40 salaja kuulajat tabatud

Ringhäälingu kontrolörid on seni tabanud Tallinnas 20 ja Tartus 14 salaja, s. o. ilma registreerimata ringhäälingu kuulajaid. Asja kohta on tehtud protokollid ja süüdlasi ootab peale aparaatide konfiskeerimise vastav karistus.

Küsimus nr. 134. — Kas annab üks ühekordne 100 m pikkune antenn samad resultaadid kui kaks antenni à 50 m, mille juures tarvitatud kaht detektorit?

H. T.

Vastus nr. 134. — 100 m pikkust antenni ei saaks teie lühematel lainetel häälestada. Häälestamata antennina tarvitades annab ta siiski halvemad tulemused kui kaks antenni kahel detektoril.

Küsimus nr. 135. — 1) Elan Tallinnast 70—80 km eemal ja kuulen detektoraparaadiga Leningradi, Helsingit ja veel üht jaama, mille nime ei tea. Tallinnat olen kuulnud väga harva. Tarvitati poole 75 ja 150 keerdu. Mida tuleks teha, et ma Tallinnat paremini kuuleksin? — 2) Missuguse pooliga kuuleksin Moskvat? — 3) Kas oleks võimalik kuidagi detektoraparaadi vastuvõtutugevust suurendada? — 4) Mis maksab ühelambiline madalsageduskövendaja ja kui kaugeid jaamu seda detektoraparaadi juures kasutades kuuleksin? — 5) Kas võib detektoraparaadile juurde lülitada „Hova“ kolmekordse kövendajaga aparaadi ja milliseid tagajärgi see annaks?

E p r, N õ m m k ü l a.

Vastus nr. 135. — 1) Kui soovitakse üht teatud jaama paremini kuulda kui teisi, siis tuleb L antenni tarvitades antenn nõnda üles seada, et aparaati tulev antenni ots oleks sihitud soovitava jaama poole. Võimalik, et te Tallinnat ei kuule tema halva asukoha tõttu, s. o. et jaama teie sihis varjab Lasnamägi. Selle takistuse võtmiseks on teil muidugi võimata midagi ette võtta peale tundelikuma aparaadi muretsemise. — Igaks juhtumiseks võiksite katset teha ka väiksema pooliga, umbes 50 keerdu, sest vast on teie antenn liig pikk. — 2) See ripub teie antenni pikkusest. Kui Leningradi kuulete 150-keerulise pooliga, siis peaksite Moskvat kuulma 200-keerulisega. — 3) On küll, kui kasutada n. n. võnkdetektor-lülitusi. Nende kohta ilmub pikem kirjeldus lähemal ajal. — 4) Ühelambiline madalsageduskövendaja maksab umbes 5500 marka. Seda kasutades kuulete teie ikkagi samu jaamu, mis detektoriga, ainult tugevamalt. — 5) Võib küll. „Hova“ kolmekordse kövendusastmega aparaat töötab takistuskövendaja printsiibil. Võimest jätkub keskmisele valjuhääldajale, muidugi samu jaamu kuulates, mis ilma selletagi nõrgalt kuulduvad.

Küsimus nr. 136. — 1) Kas audionaparaadiga võib 40 km Tallinnast eemal Tallinna ringhäälingut kuulda valjuhääldajas? 2) Kumb on kasulikum ehitada ja kumba töövõime on suurem, kas audionvastuvõtjal või detektoraparaadil ühes madalsagedusastmega? — 3) Kas audionaparaadis võib kasutada „Hova-Micro“ 4 v lampi? — 4) Kas audionaparaadiga on võimalik kuulata saksa, inglise ja rootsi ringhäälingujaamu?

E. S., Tallinn.

Vastus nr. 136. — 1) Valjuhääldajas ei või. — 2) Detektoraparaadiga ühes madalsageduskövendajaga on lähemaid ja tugevamaid jaamu tugevamini kuulda kui audionvastuvõtjaga; sellevastu aga võib audionaparaadiga kuulda rohkem jaamu. Raske on öelda, kumba neist kasulikum tarvitada. See ripub kuulaja soovidest. — 3) „Hova-Micro“ 4 v lamp on madal-lamp. Seda võib kasutada kõrgesagedus- ja madalsageduskövendajaks ning audioniks. — 4) On küll, kuid nõrgalt.

Küsimus nr. 137. — 1) Kui suurt anoodpinget tuleb anda teie ajakirja 7. numbris kirjeldatud aparaa-

dile? — 2) Kui suurt küttevoolu tarvitab iga lamp? — 3) Kuidas tuleb lülitada eelpingepatarei? — 4) Palun nimetatud nr-is alatud kirjeldust jätkata.

P. S.

Vastus nr. 137. — 1) Anoodpinge ripub täielikult tarvitatud lampide tüübist. Tarvitades näiteks Radio-Micro või Philipsi vastavaid lampe, peab anoodpinge olema umbes järgmine: + An p₁ = 30 v, + An p₂ = 60 v, + An p₃ = 90 v. — 2) Lampide voolutarvitus on leeb lampide hõõgniidi materjalist ja lambi tüübist (vaata „Radio“ nr. 13 — 1927). — 3) Eelpingepatarei pluss tuleb ühendada küttepatarei miinusega, kuna eelpingepatarei miinus peab üle transformatori sekundäärmähise olema ühendatud madalsageduslambi võrega. Eelpingepatarei pinget tuleb kasutada vastavalt lampi tüübist ja anoodpinge suurusest. Kui mõlemad madalsageduslambid on ühesugused, siis võib nendele anda võrdse eelpinge. Selleks tulevad ühendada transformatorite sekundäärmähiste algused eelpingepatarei miinusega. Kui lambid erinevad, tuleb mõlemale eelpinget anda eraldi. Ilma eelpingepatareita töötades tulevad ühendada sekundäärmähiste algused küttepatarei miinusega. — 4) Leiate „Radio“ nr. 11. s. a.

Küsimus nr. 138. — Kas oleks soovitatav „Raadios“ nr. 3 — 1926 toodud skeemi järele ringhäälingu kuulamiseks aparaati ehitada?

J. K., Nõo.

Vastus nr. 138. — Nagu artiklis nimetatud, on seda soovitatav ehitada koos „Raadios“ nr. 5 — 1926. a. toodud kõrgesagedusastmega. Muidu pole see maksimate määrustega kooskõlas ja nõuab teatavaid muutusi.

Küsimus nr. 139. — 1) Oman „Loewe“ kolmekordse kövenduslambi. Lambi ülemine ots oli kaetud amalgaamiga; nüüd on see osadena pudenenud. Kas on see hädaohtlik ja mis pean selle vastu tegema? — 2) Kas võib sellele lambile ette lülitada Loewe kahe-kordse kõrgesageduskövendaja-lambi ja kust oleks viimast võimalik saada?

G. J., Liigustil.

Vastus nr. 139. — Hädaohtlik see lambile ei ole. — 2) Võib. See tõstab lambi selektiivsust ja tundlikkust. Neid lampe saab praegu osta igast paremast radioärist.

Küsimus nr. 140. Kuidas tuleks arvutada nõitrodüün-aparaatide juures tarvitavate kõrgesagedustransformatorite laine pikkust?

P. S. Haapsalu.

Vastus nr. 140. Kõrgesagedustransformatori laine-pikkuse määrab tema sekundäärmähise laine pikkus, mis on muudetav temale paralleelselt asetatud pöörkon-densaatori abil. Sekundäärmähise laineala arvutatakse samuti kui iga teise pooli oma. Primäärmähis võetakse harilikult 2 kuni 3 korda vähem.

Kirjavastused.

A. R., Põlvas. Vastuse Teie küsimustele leiate „Raadios“ nr. 12 s. a. kirjastis.

E. D., Lihulas. Vastuse Teie 1. küsimusele leiate „Raadios“ nr. 10 s. a. Ringhäälingusse puutuvad küsimused oleme edasi annud Ringhäälingule. Läbi-põlenud lampe vahetavad vabrikud. See enamasti aga ei tasu end.

G. J., Liigustil. Täname teid eest. Kahjuks ei saa neid kasutada, kuna meie ajakiri ilmub juba laupäeval.

Müüa 7-lambiline

tropadüün- aparaat

Emk. 25.000.— eest. Küsida Toompeal, Duglise tän. 2, kri. 8, või telefon 17-03

Malvasani juhtumus

W. Ultriigi raadioromaan

8. järg.

Aeg-ajalt karjus detektiiv nii valjusti kui suutis: „Pidage kinni! Pidage roimar kinni!“

Keegi ei pannud seda tähele üldises suures müras. Kurjategija jooksis üle tänava, detektiiv järgi, kuid tagaajamise hoos ei pannud ta sugugi tähele vastu-sõitvat jalgrattameest, jooksis sellele otsa ja kukkus. Kui ta kirudes üles tõusis ja tahtis edasi joosta, takistas teda söimav rattasõitja. Detektiiv lükkas mehe kõrvale ja ruttas edasi. Kuid väike takistus oli kel-mile andnud võimaluse kaduda suurlinna rahvamurdu.

Pahaselt kutsus detektiiv auto ja sõitis tagasi. Vahepeal oli daam viidud ühte tuppa, kus ta varsti minestusest ärkas. Detektiivi sisse astudes vaatas ta talle hirmunult otsa ja hüüdis värisedes:

„Kus ta on?“

„Kes?“

Detektiiv vaatas talle teravalt otsa.

„See koletis!“ karjus daam ja puhkes nutma.

Ta värises kogu kehast ja nüüd alles märkas detektiiv üllatavat sarnadust. Sel naisel olid ainult õr-nemad näojooned. Kuid kuidas see võimalik oli, et parun end nii petta laskis? Ja kus oli siis parun? See pidi ometigi ühes tulema!

„Kes te olete? Kas te kurjategija teenistuses seisite?“

„Jah!“ Ta ütles seda otsekoheselt ja vaatas seal-juures detektiivile otsa suurte, rahulikkude silmadega.

„Ta sundis mind tegema, mida ma ei tahtnud.“

„Kaua tunnete teda?“

„Üks kuu, sest saadik, kui ta Pariisi tuli.“

„Tundsite teda juba varem?“

„Ei!“

„Teadsite tema saladusi?“

„Ta ei kõnelenud mulle midagi.“

„Teadsite teie, milles täna asi seisib?“

„Jah.“

„Te teadsite, et te end kaassüüdlaseks teete ja te-gite seda siiski?“

Naine vaikis süüdlasena. Korruga viskus ta põ-randale, tõstis seotud käed ja kogeles nuuksudes: „Ma olin hädas, ilma peavarjuta! Ma olen tantsija ning juba kaua kohata. Seal võttis ta mu tänavalt kaasa, toitis mind ja lubas Mehikosse viia. Alles mõne päeva eest sain teada, et ta on kurjategija. Seni uskusin tema... „naiselikkust!“ lõpetas detektiiv.

„Seal ilmus parun — alles paari päeva eest...“ Üle naise näo lendas hirmu vari ja korruga hüüdis ta valjult: „Päästke parun! Päästke ta! Ta jäi meie korterisse!“

Mälestus hirmsast kõnelusest, mis tal eelmisel päeval paruniga olnud, vapustas teda nii, et ta põlvili langes ja hirmunult mõlemad käed detektiivi poole si-rutas: „Olete teie saksa detektiiv?“

Detektiiv, kes naise sisemist võitlust mõistis, üt-les sõbralikult ja rahustavalt: „Nagu te näete, olen ma veel elus. Selle nurjatu kavatsus läks luhta!“ Ta pööris kõrvale, tegi mõned märkused ja mõtles: „See naine on süütu, nõrk olevus, kurjategija ohver.“

Ta kõneles tasakesi sealolevate salapolitseinikku-dega ja läks siis istungisaali.

Mõned härrad, arvatavasti kõrgemad sõjaväelased, istusid laua ümber ja uurisid agaralt, kuid püst ka-heldes üht täiesti harilikku peakuulajat. Nad olid sel-lega niivõrd tegevuses, et detektiivi sisseastumist tä-helegi ei pannud.

See naeratas endamisi ja lausus: „See on võlts, minu härrad!“

Härrad muutusid surnukahvatuks.

„Peakuulaja on vahetatud! Teie käes on ainult järeletehtud asi!“

„Jumala pärast! Raha!“ karjus üks härradest suures ärevuses.

Detektiiv naeratas sõbralikult: „Ta jooksis kassast mööda ja on nüüd teel Mehikosse!“

„Kes?“

„Kurjategija! Petis!“

Nüüd alles märkasid härrad oma naeruväärt seis-u-korda, said vihaseks ja üks neist karjus tigidalt:

„Kurat võtaks, kes te õieti olete ja kust te tulete?“

„Saksamaalt!“

Detektiiv kummardus ja lahkus. Pr. Lassardi ja salapolitseinikkude saatel läks ta põgenenud kurjategi-ja mahajäetud korterisse ja nägi, et ta aimus oli olnud õige:

Keset eestuba lamas parun kinniseotud käte ja jalgadega...

13. peatükk.

Vaikselt õõtsus ookeanilaev lainetel, viies reisi-jaid teise ilmajakku, Ameerikasse, kus jätkub õnne õi-getele ja ülekohtustele.

Oli üks sellastest õhtutest merel, kus reisijatel tu-levad meelde kurvad mälestused ja mõtted pöörduvad maal sündinud juhtumustele.

Detektiiv seisis laevalael ja vaatas mõttes laiale lagedale merele. Kolm päeva tagasi olid nad sadamast välja sõitnud. Nüüd võis ta rahulikult mineviku ja tu-leviku üle järgi mõelda. Mis oli ta saavutanud? Nii-hästi kui midagi! Kelm oli põgenenud ja viibis vaba-duses. Üht teadis detektiiv pr. Lassardilt, et kurja-ategija oli ühenduses ühe Mehiko mässusalgaga. Sellele pidi ta oma kohutava leidusega abiks olema — kuid seda pidi takistama. Mitte revolutsiooni ei tahtnud ta takistada, ei, see polnud tema ülesanne, — vaid tegu, millega võimuahtitsevad inimesed võisid õnnetusse saata kogu maa. Nüüd teadis ta, et see mees dr. Mal-vasanilt juba ammu enne peakuulaja valgust oli oman-danud ühe suure leiduse. Kui mõjuv ja laiaulatuslik see oli, seda võis ta küll aimata; sest ta ise oli Berli-nis ühe katse läbi teinud. Kuid kui see mees lubanud oli terve riigi rusuhunnikuks muuta, siis pidi leidus olema määratu jõuga. Kurjategija tundis end ilmava-litsejana. Ta auahnus kavatses Mehikos sisse seada diktatuuri. Ühes unustatud kirjas nimetas ta end maailma keisriks. See mees oli kas hullumeelne või

imulaatoreid

kuul ja mõõdukate hindadega

RAADIO-VALVE

E. NYSTEN

Tallinn - Hobuse 10 Telefon 17-01

olid ta teenistuses olevad leidused tõesti nii mõjuvad, et nende abil kord terve ilma enda võimusesse saada.

Detektiiv tõmbas mantli koomale, sest õo oli jahe. Selges taavas, säravate tähtede vahelt, tõusis pikkamisi kuu.

Keegi puudutas ta kätt. Parun seisis ta kõrval.

„Kas ta magab?“ küsis detektiiv ainult selleks, et midagi öelda.

„Palavik on möödas.“

Detektiiv kohtles parunit tähelepanelikult. Selle lühikese aja jooksul oli parun talle armsaks saanud ja seepärast hoolitses ta tema ja ka pr. Lassardi eest teatava heameelega. Ta oli mõlemad päästnud ähvardavast vangistamisest ja nüüd järgisid nad talle kui väikesed lapsed.

„Teie oleks pidanud Saksamaale minema, parun,“ ütles detektiiv pika vaheaja järele.

Kurvvalt raputas parun pead.

„Saksamaale? Ei — mingit tagasiminekut ei ole.“

Detektiiv tahtis midagi vastata, kuid parun jõudis ette: „Minu koht on siin, Teie juures.“ Soojalt vaatas ta detektiivile otsa: „Teie andsite mu inimesole tagasi. Teie kinkisite mulle uue elu. Ma peaksin täitsa kõlvatu olema, kui selle kunagi unustaksin!“

Detektiiv punastas kui poisike, kuna parun jatkas: „Ma olen üksinda ilmas, perekonnata või õigemini perekonnaga, kes mind tunda ei taha. Nüüd olen ühe kohuse enda peale võtnud: võimalikult kasulik ilmakodanik olla, vast võin siis kord seal üleval kodu leida.“ — Parun tasandas häält: „Armastan pr. Lassardi!“

Detektiiv, kes naistest palju ei teadnud, ei vastanud midagi, haaras aga paruni käed ja surus neid südamlilikult.

Parun oli õrna südamega ja ta silmad niiskused. Ta pööris kõrval ja lahkus.

Härra Schulz aga, kes oli vaba igasugusest sentimentaalsusest, mõtles juba jälle Malvasani juhtumusest, saatis terve ookeani põrgu ja oli kõigi inseneride peale pahane. Sama tühipaljas sõit kestis ikka veel kakskümmend päeva. Sellased lollpead! Selle ajaga võis juba vanaks jääda! Kurjategija pidi parajasti maanduma. Võib olla ta vangistatakse. Võib olla! Raadiotelegraafi teel oli igale poole teatatud. Laeval, millel ta pidi olema sõitnud, seati sisse valj kontroll. Detektiiv ootas ärevusega teadet vangistamisest. Asjata. Mees oli jällegi pääsnud ja tema sõitis nii pikkamisi järgi. Palavikuliselt ootas ta sihile jõudmist.

Järgmised päevad olid väga tormised. Päikest ei nähtud üldse. Baromeeter langes. Laev kõikus kui pähkklakoor vahutava il voogudel. Laevalage uhtusid lained, mis seal viibimise tegi peaaegu võimatuks.

Enamjagu reisijaist oli merehaige, nende hulgas ka parun ja pr. Lassard. Viimaks ometi paistsid Floriida kaldad. Detektiiv põles kannatamatusest, kuna kurjategija oli palju ette jõudnud ja siin võõras ümbruses oli raske teda leida.

Laev sõitis Veracruz'i sadamasse. — Umbes 20 aastat tagasi oli see alles väike must linnake, kus tänavail liiv ulatus põlvini. Majad olid lihtsalt laudadest üles löödud ja pragude vahelt keerutas tuul igasugu prahti sisse. Tänavad ja platsid, mida pärismaalased agaralt rüvetasid, sarnanesid Veneetsia Markusplatsile — selle vahega, et siin kuulsate tuvide asemel lendasid raisakullid ja üksteiselt toitu ahnitsesid. Siis aga tehti Veracruzust uus, moodne linn. Tänavad asfaltteeriti, vanad majad lammutati, nende asemele ehitati uued, moodsad ja toredad. Ning nüüd on see puhtamaid linnu.

Keset linna asuv hotell Diligencias, marmorpörandate ja varjuliste terrassidega, pakkus külalistele kõiki mõnususid. Nad võtsid kolm kõrvuolevat tuba. Parunil oli palju tegemist pr. Lassardiga, kes kindlal maal elurõõmu jälle tagasi saanud. Mõlemad austasid väga vanahärrat, keda nad nüüd aga kahjuks nägid ainult harva.

Kahe päeva pärast tundis detektiiv linna sama hästi kui oma rahataskut ja teadis nüüd, et otsitav Mehiko pealinna läinud. Ta jättis mõlemad kihlatud maha ja sõitis üksi edasi.

Teinepool Orizabazi, seal, kus rong kiltmaale-tõusis, hakkas temaga korraga kõnelema väike, tüse, musta habemega mees. Detektiiv oli aga halvast tujus ega teinud sellest väljagi. Kuid varsti tegi ta endale seepärast etteheiteid. Kes teab, milleks see oleks hea olnud.

Ta vaatas aknast välja. Maakoht oli metsik ja kaljune. Kohisedes jooksid jõed kaljudelt alla sügavusse. Haigutavad kuristikud oleksid nagu tahtnud rongi endasse neelata. Ümberringi mühasid suured ürgmetsad oma saladustest. Rong jõudis Paso del Machosse. Detektiiv pööris ümber ja nägi, kuidas musta habemega mees elavalt žestikuleerides ühele reisijale midagi seletas ja temale osutas.

Peatus oli lühike. Rong liikus jälle pikkamisi ülespoole. Ühelt pool järsud kaljurünkad, teiselt pool põhjatu sügavus, nii läks sõit üles, sinna, kus särav päike soojendas maailma viljakamaid põlde. Kohati seisid vanad puuhiiglased kui tuhandeaastased vahid, kelle hõbehalli raugahabet tuul kiigutas. Nii kestis see tundide viisi, kuni viimaks saabuti pealinna. Siin kuulis detektiiv esimest korda sel maal sõna: revolutsioon.

Revolutsioon! Verised fanfaarid!

Ta võttis oma käsipaki ja lahkus rongist; rahvahulgast läbi minnes märkas ta, et musta habemega mees teda jälgis.

„See on hea,“ ütles detektiiv endamisi, „see võib mulle olla suureks abiks, sest kellel muul, kui t e m a l on siin linnas minu vastu nii suur huvi!“

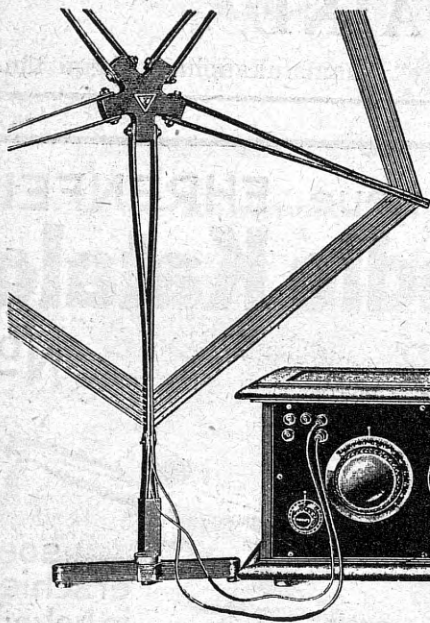
Ja ta rändas kordagi tagasi vaatamata mööda linna ringi, mis tüseda jälgija viis otse meeheitele, sest ilm oli vaikne ja päike põletas põrgulikult. Detektiiv aga mõtles: kord tuleb minu tund.

Viimaks astus ta ühte hotelli, tellis endale toa ja eine. Hiljem istus ta Plaza de Colonil asuvas kohvikus. Just tema ees seisid Ameerika leidja mälestussammas, selle juures mängis Mehiko sõjaväeorkester kõige sulavamaid, meelitavamaid viise. — Korsõ oli möödas ja inimesed lahkusid. Pimedus lähenes kiiresti Eemal paistsid veel lumised mäetipud loojeneva päikese säras. Öhk oli soe ja vaikne.

(Järgneb.)

Müü	1910	1	igapäev peale teisipäeva
Minsk	900	1,2	
Homel	925	1,2	
(Tverj)	965	1,2	
Leningrad	1000	10	
Hilversum	1060	5	
Varssavi	1111	10	
Sorö	1153,8	1,5	
Nishni-Novgorod	840	1,8	
Königs-wusterhausen	1250	18	
Karlsborg	1376	10	
Moskva	1450	12	
Daventry	1600	25	
Pariis	1750	10	
Kaunas	2000	2	
Lynby	2400	1,5	
Eiffeltorn	2650	50	

Vastutav toimetaja ja väljaandja Karl Kesa.

Soovitame raadiosõpradele

**superheterodüün-, nöitrodüün-,
tropadüün- ja teisi vastuvõtteapa-
raate, komplekte ja üksikosi
isehitamiseks**

Maksuta nõu-
andmine apa-
raatide isehti-
tamiseks igal
äripäeval kella
6–7 ö.

E. NYSTEN — TALLINN — Hobuse 10 — Telefon 17-01

Kes oma

akkumulaatori

eest hoolt ei kannu,
pillab oma varandust!

Meil

laetakse akkumulaatoreid

eriteadlase järevalvel korralikult ja mõõdukate hindadega

RAADIO-VALVE

E. NYSTEN

Tallinn - Hobuse 10 Telefon 17-01

Parem seltsiline kevadepühil on
LAENATUD NAINE

Saadaval raamatukauplustes — Pealadu „Päevalehe“ raamatukauplustes Jaani tän. 6

Detektoraparaadid

mitmesuuguses suuruses

Kristallid lahtiselt ja kaetult

En gros ja en detail

Gerh. E. Reichelt

Tallinn — Niiguliste 6

Hallo

**raadio-
sõbrad!**

Iga raadio kaudu kuulnud laulu- ja muusika-
pala on igal ajal teile ka kodus kättesaadav
ja ettemängitav gramfonil mis soodsail tingi-
musil ühes plaatidega alati saadaval

Muusikatarvete eriäris
EUGEN BRANDT

Tallinn - Pikk 29

Der neue EHRENFELD
Radio Katalog

1927

N° 4

soeben
 erschienen
 in bekannter
 Ausstattung

Franco
 gegen M1.-
 auf Postsch.Konto
 4628

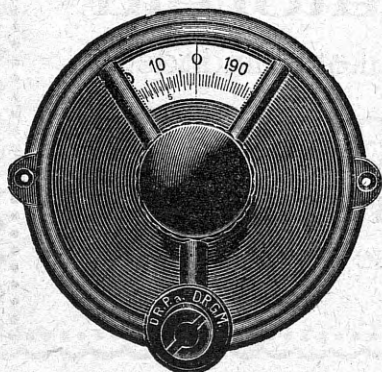
einschl.
 Broschüre:
 „Selbstbauberatung“
 für 12 FEF-Schaltungen

F. Ehrenfeld
 Frankfurt a. M. - Zeil 100

FATAMIC

Peentellimisskaala

260 : 1

FATA MORGANA

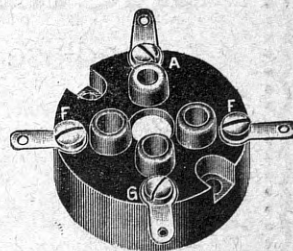
—:— vetruv lambipesa —:—

Patent Saksa- ja välismaal seaduslikult kaitstud

HEADUS

VÄLJASPOOL

VÕISTLUST

Nõudke erihinnakirja 41

August Fuellgrabe & Co Kassel

Fabrik für Optik, Feinmechanik u. Elektrotechnik

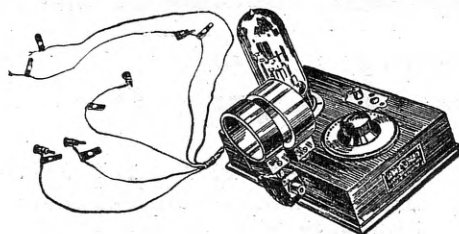
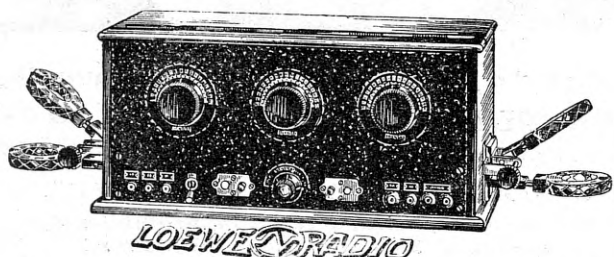
Ainsad head ja odavad on

LOEWE

mitmekordsed lambid ning aparaadid

Loewe kaugemaavastuvõtja

Loewe kohalik vastuvõtja

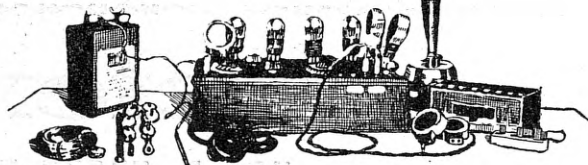
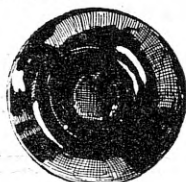
Lihisaim käsitus, suur föövõime, vastab viielampilisele nõitrodüünvastuvõtjale

Hind ühes lampidega Mk. 4.750.-

Hind ühes lampidega . . . . . Mk. 17.500.-

Kolmelampiline vastuvõtja

Terve komplekt Mk. 13.700.-

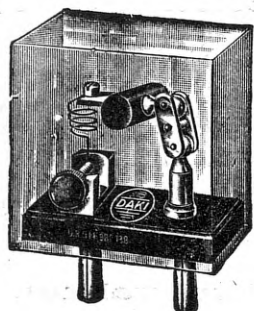

Neljalampiline vastuvõtja

Terve komplekt Mk. 17.700.-

Ideal ja Daki

ilmakuulsad detektorid ja vastuvõtjad

Daki detektor
Mk. 135.-

Kohale jõudnud ilmakuulsad originaal Ameerika viielampilised „Neutrodyn“ vastuvõtteaparaadid kõigile lainetele ja iseehituskastid. Kõik raadiolambid ja aparaadiosad alati suurimas valikus otse ladust saadaval.

Praegu ilmus „**RAADIO HINNAKIRI**“ Nr. 5

Saadetakse maksuta igale asjast huvitatule

A/S Tormolen & Ko

Tallinn, Harju 37,
telefon 15-02

PE ^B 27,14
4 648

Valjuhääldaja

BI-CONE

ja

Kõvendaja

PUSH-PULL

on

kõne ja muusika

loomuüruud

edasiandjad

Nr. 5052

RIKKALIK LADU IGASUGUSEID RAADIOMATERJALE

Antennitraat, isolaatorid, poolitraaf-kärg- ja ledionpoolid, defektorid, peatelefonid, lüliljad, skaalad, kondensaatorid, transformatorid, Western, Tungram j. t. lambid, trolliit- ja eboniitplaadid, kütte- ja anoodakkumulaatorid ning elemendid jne. jne.

NÕUDKE MAKSUTA HINNAKIRJU!

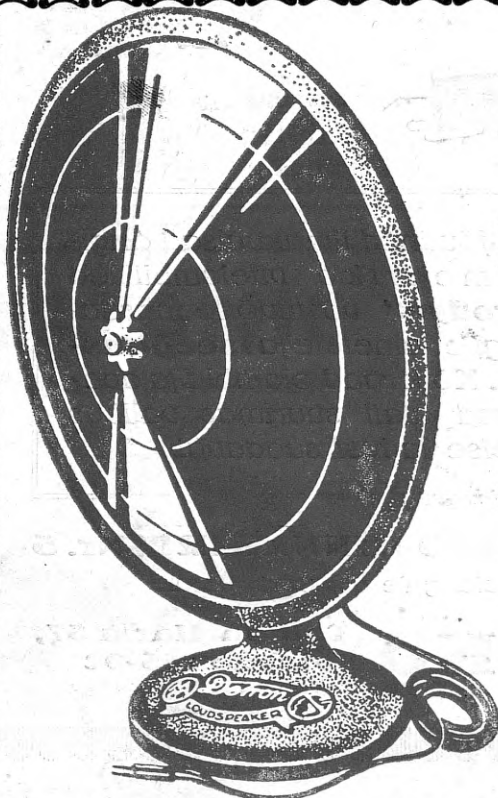
TEHNIKABÜROO „**Standard Electric**“ ins. A. E. REINKE

RAADIO JA NÕRGAVOOLU-ELEKTRI SPETSIAALÄRI

TALLINN

V A L L I 4

TELEFON 27-90

„**Detex**“

valjuhääldaja

ei ole mitte ainult parem, vaid ainu-
mas oma häälepuhtuse ja kõ-
vaduse poolest

Iga

raadiosõber on temast

vaimustatud,

kuuldes iga tema avaldatud heli!

Kuulake „**Detex**“ meie äris ja otsus-
tage ise

Radiotarbeid rikkalikus valikus.

Radiophon

Radiotarvete spetsiaaläri.

Tallinn - Vana Viru 5 - Telefon 12-10